

HRVATSKI VOJNIK

Broj 36. Godina II. 3. lipnja 2005.

www.hrvatski-vojn timer.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SIT 1,30 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

Svečano obilježen Dan OSRH i Dan HKoV-a

Zna se tko je pobjednik

NAPULJ

Hrvatsko izaslanstvo na NATO-ovoj ceremoniji

U Napulju je 23. svibnja održana ceremonija primopredaje dužnosti zapovjednika napuljskog Zapovjedništva Združenog stožera savezničkih snaga (JFC Naples). Dosadašnji zapovjednik i zapovjednik američkih Mornaričkih snaga za Europu admiral Michael G. Mullen predao je dužnost novom zapovjedniku admiralu H. G. Ulrichu III. Admiral Mullen prelazi na dužnost zapovjednika Američke ratne mornarice. Ceremoniji je nazočilo i hrvatsko izaslanstvo predvođeno državnim tajnikom Matom Rabotegom a prije nje održan je sastanak s načelnikom stožera JFC-a talijanskim general pukovnikom Cirom Cocozzom u svezi sa suradnjom MORH-a i JFC-a. U pratnji državnog tajnika bili su zapovjednik HRM-a kontraadmiral Zdravko Kardum te stožerni časnici u JFC-u brigadir Stanislav Linić i pukovnik Berislav Šipicki.

Kao zapovjednik JFC-a admiral Ulrich trenutačno ima operativnu odgovornost za NATO misije na Balkanu, na Mediteranu i u Iraku. Kao zapovjednik Mornaričkih snaga SAD-a za Europu on je odgovoran za cjelokupno zapovijedanje, operativni nadzor i koordinaciju američkih Mornaričkih snaga u sklopu područja odgovornosti američkog Zapovjedništva za Europu. JFC Naples (prije AFSOUTH) jedno je od dva operativna zapovjedništva NATO-a (drugo zapovjedništvo je JFC Brunssum, prije AFNORTH). Glavna zadaća JFC Naples zapovjedništva je da bude spremno za provedbu kompletnih vojnih operacija kad god je to potrebno kako bi preventivno djelovalo protiv agresije, te kako bi se konstantno pridonosilo učinkovitoj obrani NATO teritorija i snaga, a isto tako kako bi se štitila sloboda pomorskih i kopnenih ekonomskih puteva. Zapovjedništvo također pridonosi stabilnosti euroatlantskog prostora kooperacijom s PpP zemljama, te zemljama Mediteranskog dijaloga (MD).

B. ŠIPICKI

NORFOLK

Bijeli duh u mirovini

Još 1964. godine USS La Salle je postao plovilo Američke ratne mornarice, i to kao amfibijski transportni brod. Osam godina kasnije prenamijenjen je u zapovjedni brod. U toj funkciji ostao je sve do 27.

svibnja ove godine kada je svečano umirovljen u Norfolku.

Tijekom više od četrdeset godina, La Salle je sudjelovao u mnogim ratovima, ponajviše je djelovao u vječno kriznim područjima jugozapadne Azije. Svoj nadimak *Veliki bijeli duh arapske obale* dobio je kada je 1972. godine prebojan u bijelu boju kako bi odbijao vruće sunčane zrake. Posljednje što je *Bijeli duh* obavljao bila je dužnost zapovjednog broda američke 6. flote sa sjedištem u talijanskoj luci Gaeti.

NEW DELHI

Nova indijska pomorska baza

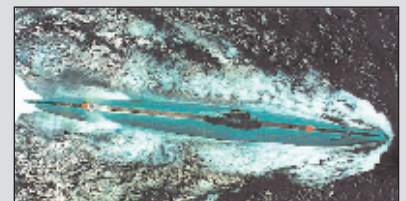
Indijski ministar obrane Pranab Mukherjee 31. svibnja svečano je otvorio prvi operativni dio velike pomorske baze Karwar, stacionirane u istoimenoj luci na obali Arapskog mora. Riječ je o dijelu projekta *Morska ptica* koji podrazumijeva i otvorenje zrakoplovne piste,

skladišta pomorskog naoružanja te postrojenja za lansiranje projektila u roku pet godina. Sve će koštati ukupno 8,13 milijardi dolara. Ta golema baza štitit će indijski gospodarski pojas, koji podrazumijeva sve morske, rudne, energetske i naftne izvore koji se protežu u području do 200 km od obale. Također, bit će vrlo važna za zaštitu pomorskih puteva u Arapskom moru.

TOKIO

Misteriozna nesreća kineske podmornice

Prema navodima japanskih medija, u vodama Južnog kineskog mora došlo je do

požara u jednoj od podmornica kineske ratne mornarice koja se u tom trenutku nalazila pod vodom. Brzom kineskom reakcijom, plovilo je otegljeno u luku Yulin na kineskom otoku Hainan. Citirajući izvore iz japanskih i američkih obrambenih izvora, visokonakladni Yomiuri Shimbun tvrdi da je riječ o

podmornici klase Ming koju pokreću dizelski motori. Nije jasno je li na podmornici bilo ljudskih žrtava. Isti izvori također su izjavili da je u blizini mjesta nesreće primijećena još jedna podmornica, te tri ili četiri ratna broda, što ukazuje na to da se nesreća možda dogodila tijekom vojne vježbe.

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović

(zeljko.stipanovic@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić

(vesna.pintaric@morh.hr)

Zamjenik glavnog urednika za Internet:

Toma Vlašić (toma.vlastic@morh.hr)

Izvršni urednik: Mario Galić

(mario.galic@morh.hr)

Urednici rubrika: Marija Alvir

(marija.alvir@morh.hr), Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Novinari: Leida Parlov, Milenka Pervan Stipić

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)

(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,

Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@morh.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo

tel: 4568-041

Redaktor: Danica Pajić

Lektor: Lidija Bogišić

Korektor: Gordana Jelavić

Marketing i financije: Igor Vitanović

tel: 4568-699;

fax: 4551-852

Pretpлата:

Inozemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb

(za: Služba za odnose s javnošću i informira-

nje), devizni račun u Zagrebačkoj banci

30101-620-2500-3281060.

Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovačko d.d.,

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:

Služba za odnose s javnošću i informiranje),

žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj

165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pret-

platnike da nakon uplate kopiju uplatnice

pošalju na adresu TISAK trgovačko d.d.

Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.

AKD Tisak:

AKD Agencija za komercijalnu

djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31

Naslov uredništva:

MORH

Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.

252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska

<http://www.hrvatski-vojn timer.hr>

E-mail: [hrvojn timer@morh.hr](mailto:hrvojnik@morh.hr)

Naklada: 6000 primjeraka

U članstvu Europskog udruženja vojnih novinara

(EMPA)

Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.

Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2005.

Novinarski prilogi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu

službeni stav Ministarstva obrane RH

IZ SADRŽAJA

Svečana akademija u povodu Dana OSRH i Dana HKoV-a u Domu HV-a "Zvonimir"

"Onima koji ne znaju tko je pobjednik treba jasno i glasno reći: Zna se tko je pobjednik a tko je agresor i tko je poražen!, kazao je predsjednik Mesić u prigodi obilježavanja 14. obljetnice ustrojavanja i djelovanja HV-a"

Strana 4

Sastanak Radne skupine za obrambeno-vojnu podršku neširenju oružja za masovno uništenje, sigurnost granica i borbu protiv terorizma (CBSC) u Zagrebu

Predsjedanje Radnom skupinom za obrambeno-vojnu podršku neširenju oružja za masovno uništenje, sigurnost granica i borbu protiv terorizma, preuzela je Hrvatska. Što je novo donio sastanak u Zagrebu saznali smo u razgovoru s predsjedateljem Radne skupine dr. Slavkom Bokanom

Strana 8

13. hodočašće Hrvatske vojske i policije u Lourdes

Ovogodišnje 47. međunarodno vojno, a 13. hodočašće Hrvatske vojske i policije, zajedno s vatrogascima i udrugama koje su proizašle iz Domovinskog rata, u Lourdes održavalo se u ozračju poruke "mira"

Strana 12

Strateška važnost svjetskih naftnih rezervi

U povijesti je zabilježeno niz primjera da su se zbog energenata gubile i dobivale bitke, pa i ratovi. Na prekretnici II. svjetskog rata Adolf Hitler je rekao svojim generalima "Potrebni su mi ugljen i željezo Doneca i kavkaska nafta, ili mogu zapovjediti prekid rata", a savezničke bombe bačene na rafinerije pokazale su se učinkovitije nego bombe bačene na topničke bitnice

Strana 20

Naslovnica snimio Tomislav BRANDT

14 godina OSRH

- **opremanje i modernizacija OSRH** treba biti prioritetna zadaća
- **smanjenjem brojčane veličine** stvorene su pretpostavke za poboljšanje starosne i kvalifikacijske strukture
- **pripadnici OSRH** se trenutačno nalaze u 10 mirovnih misija UN-a i sudjeluju u 9 regionalnih inicijativa

Svečana akademija u povodu Dana OSRH i Dana HKoV-a u Domu HV-a "Zvonimir"

Zna se tko je pobjednik

"Onima koji ne znaju tko je pobjednik treba jasno i glasno reći: Zna se tko je pobjednik a tko je agresor i tko je poražen! Ponosan sam na sve vaše uspjehe i postignuća. Svi vaši dosadašnji uspjesi dokazali su da je ljudski potencijal najsigurnija karika u tom lancu", kazao je predsjednik Mesić u prigodi obilježavanja 14. obljetnice ustrojavanja i djelovanja Hrvatske vojske

Vesna PINTARIĆ,
snimio Tomislav BRANDT

Članstvo u NATO-u ne nosi samo pogodnosti nego i određene obveze, a one se ogledaju u reformi obrambenog sustava, istaknuo je ministar obrane Berislav Rončević dodavši kako nam predstoji daljnja racionalizacija sustava na području smanjenja osoblja, osobito u nevojnom dijelu te daljnje smanjenje broja vojnih objekata

Onima koji ne znaju tko je pobjednik treba jasno i glasno reći: Zna se tko je pobjednik a tko je agresor i tko je poražen! Riječi su to predsjednika RH i vrhovnog zapovjednika OSRH Stjepana Mesića upućene pripadnicima hrvatskih oružanih snaga na svečanoj akademiji održanoj 28. svibnja u MORH-u u prigodi obilježavanja 14. obljetnice ustrojavanja i djelovanja Hrvatske vojske. Tom prigodom predsjednik Mesić je izrazio svoj ponos ratnim i mirnodopskim uspjesima i postignućima OSRH, koji su dokazali da je ljudski potencijal najsigurnija karika u tom lancu. On je između ostalog istaknuo kako posebnu pozornost treba posvetiti opremanju i modernizaciji Hrvatske vojske, što mora biti prioritetna zadaća za koju je potrebno osigurati model financiranja. Dodao je kako su se OSRH uspješnim sudjelovanjem u mirovnim operacijama UN-a dokazale kao ravnopravan partner stranim kolegama. Na kraju je predsjednik Mesić još jednom čestitao svim pripadnicima OSRH na svim postignućima, požrtvornosti i predanosti vojnom pozivu, pozivajući ih da odvažnošću, dosljednošću i profesionalnošću i nadalje budu primjer mladim naraštajima.

Čestitkama su se pridružili i predsjednik Hrvatskog sabora Vladimir Šeks, koji je ovom prigodom istaknuo da se svi moramo oduprijeti pokušajima revizije hrvatske povijesti i uloge hrvatskih oružanih snaga u Domovinskom ratu i svima onima koji žele najsvetije operacije Domovinskog rata pretočiti u zločinačke pothvate. Potom se nazočnima obratila i izaslanica premijera RH, potpredsjednica Vlade RH Jadranka Kosor podsjetivši na prvo postrojavanje pripadnika ZNG-a na stadionu NK "Zagreb" u Kranjčevićevoj te na njihove pobjede u pravednom i oslobodilačkom Domovinskom ratu zahvaljujući kojima su stvoreni temelji svih naših sadašnjih i budućih uspjeha.

Napredak u usvajanju standarda za članstvo i reformi OS-a ocijenjen impresivnim

Ministar obrane Berislav Rončević podsjetio je na težak i nesiguran put koji su prošle hrvatske oružane snage, na zasluge prvog hrvatskog predsjednika dr. Franje Tuđmana, na oslobodilačke i veličanstvene operacije *Bljesak* i *Oluja*, na godi- ne jačanja i usavršavanja OSRH, ali i na izazove koji nas očekuju na putu u NATO

MISA ZA POGINULE

Koncelebriраниoj misi zadušnici u svetištu Sveta Mati Slobode uz vrhovnog zapovjednika oružanih snaga Stjepana Mesića, predsjednika Hrvatskog sabora Vladimira Šeksa, potpredsjednicu Vlade Jadranku Kosor, ministra obrane Berislava Rončevića te načelnika Glavnog stožera OSRH generala zbora Josipa Lucića, sudjelovali su i brojni visoki civilni i vojni dužnosnici te pripadnici Hrvatske vojske.

Prisjećajući se svih poginulih hrvatskih sinova tijekom svih ratova u kojima smo sudjelovali, vojni kapelan 1. korpusa HKoV-a vlč. Jakov Jurendić u prigodnoj je homiliji istaknuo kako su "naše oružane snage u pravednoj borbi za slobodu sačuvalе dostojanstvo i poštivali vriednosti koje je Bog u nas usadio".

gućnost većeg napretka te je potrebno obnoviti neke programe, a i obuka prićuvne komponente nije se već dugo provodila te je i to jedna od budućih zadaća. General Lucić je posebice is-

Načelnik GS-a general zbora Josip Lucić je posebice istaknuo intenzivnu međunarodnu vojnu suradnju, kazavši kako se pripadnici OSRH trenutаčno nalaze u deset mirovnih misija UN-a s ukupno 34 pripadnika, a do sada je u njima sudjelovalo 146 čansika. U misiji ISAF do sada je sudjelovalo 236 pripadnika, a trenutаčno se u petoj roataciji nalazi 50 pripadnika. OSRH sudjeluju i u devet regionalnih inicijativa. U budućem radoblju OSRH će biti nositelj obalne straže, službe traganja i spašavanja, pomoći unesrećenima, protupožarne zaštite i na taj način opravdati i svoju mirovdopsku ulogu

i EU. To članstvo, kazao je, ne nosi samo pogodnosti nego i određene obveze, a one se ogledaju u reformi obrambenog sustava. U izradi je Strategijski pregled obrane kojim je pokrenuta transformacija OSRH, a koji su pozitivno ocijenili i stručna javnost i građani. Također je na sjednici Sjevernoatlantskog vijeća hrvatski napredak u usvajanju standarda za članstvo, posebice u reformi obrambenog sustava u protekloj godini, ocijenjen impresivnim. Ministar je dodao i kako je u tijeku izgradnja sustava strategijskog planiranja i izrada Dugoročnog plana razvoja OS. Predstoji nam, kazao je, daljnja racionalizacija sustava na području smanjenja osoblja, osobito u nevojnom dijelu te daljnje smanjenje broja vojnih objekata. U tijeku je i realizacija projekata opremanja i modernizacije OSRH, napomenuo je ministar, dodavši kako će biti zadržane sve tri grane OS-a.

Vrlo iscrpan osvrt na dosad postignuto, ali i manjkavosti koje treba ispraviti dao je načelnik GS-a OSRH general zbora Josip Lucić, napomenuvši kako se unatoč procesu reformi sve zadaće obavljaju kvalitetno i profesionalno. U protelih 12 mjeseci smanjena je brojčana veličina OSRH za više od 2000 pripadnika, a ukupna veličina obrambenog sustava smanjena je za 74 000 pričuvnika. Tim smanjenjem stvaraju se pretpostavke za poboljšanje starosne i kvalifikacijske strukture osoblja. Dodao je kako obuku u OS-u prate otežavajuće okolnosti unazad dvije godine, ali je ipak postignut napredak u dostizanju interoperabilnosti u obuci za ispunjavanje partnerskih ciljeva. Obuka roćnika bez velikih ulaganja ne pruža mo-

■ Urućenje ukaza o promaknuću na svečanjoj akademiji u MORH-u

■ Izaslanstvo MORH-a na čelu s ministrom Berislavom Rončevićem položilo je vijenac ispred središnjeg križa u Aleji hrvatskih branitelja na Mirogoju

taknuo intenzivnu međunarodnu vojnu suradnju, kazavši kako se pripadnici OSRH trenutačno nalaze u deset mirovnih misija UN-a s ukupno 34 pripadnika, a do sada je u njima sudjelovalo 146 časnika. U misiji ISAF do sada je sudjelovalo 236 pripadnika, a trenutačno se u petoj rotaciji nalazi 50 pripadnika. OSRH sudjeluju i u devet regionalnih inicijativa, a u odnosu na prethodnu godinu broj provedenih aktivnosti međunarodne vojne suradnje porastao je za 19 posto.

OSRH će opravdati svoju mirnodopsku ulogu

Osvrnuvši se na modernizaciju OSRH, general Lucić napomenuo je kako još postoji raskorak između potreba i mogućnosti, ali je ipak radi opremanja i modernizacije pokrenuto nekoliko prioritarnih projekata, među kojima je istaknuo projekt BOV, ABKO i komunikacijsku opremu. Tijekom prošle godine je nabavljen dio inženjerske i ronilačke opreme, opreme za noćno motrenje i djelovanje, motorna vozila, uspješno se provodi remont transportnih helikoptera, u funkciju su stavljena tri radara za motrenje zračnog prostora, kao i tri radara iz projekta "MORE". Što se tiče stanja objekata i infrastrukture, oni ne zadovoljavaju potrebne standarde za smještaj i provedbu obuke, jer su u prosjeku stari više od 40 godina i iziskuju velika ulaganja u održava-

■ Orkestar Hrvatske vojske održao je prigodni koncert za Zagrepčane na Trgu bana Jelačića...

KONCERT ORKESTRA HRVATSKE VOJSKE

U povodu Dana oružanih snaga u Koncertnoj dvorani "Vatroslav Lisinski" održan je 24. svibnja koncert Orkestra Hrvatske vojske. Pod ravnanjem maestra Tomislava Fačinja, orkestar se, brojnim posjetiteljima, predstavio skladbama: Jakov Gotovac "Simfonijsko kolo", Vladimir Ruždjak "Pet međimurskih pjesama" gdje je kao solist nastupio Armando Puklavac, Krešimir Baranović "Licitarsko srce", John Williams "Harry Potter", te Maurice Ravel "Bolero". Među posjetiteljima bilo je mnogo zaljubljenika u glazbu, te visokih vojnih dužnosnika, među kojima ministar obrane Berislav Rončević, načelnik GS-a OSRH general zbora Josip Lucić, te pomoćnici ministra. U prigodnom obraćanju ministar Rončević osvrnuo se na povijest Hrvatske vojske koja je ni iz čega počela stvarati danas prepoznatljivu i vrednovanu vojsku. "Danas su pred nama novi izazovi - izazovi reformi i modernizacije. Vjerujem da ćemo u njima polučiti jednako dobre rezultate kakve smo iskazali do sada. Svim vojnicima, dočasnici i časnicima želim sretan njihov dan i upućujem im iskrene čestitke. Ne zaboravite da ste vi ponos Hrvatske vojske i ostanite takvima i dalje", istaknuo je Rončević. Prepuna dvorana "Lisinski", nakon posljednje skladbe, dugo je odjekivala pljeskom, iskazavši na taj način zasluženo poštovanje tom reprezentativnom orkestru Hrvatske vojske.

A. DEČAK

DAN OS-a OBILJEŽEN I U MISIJI RH PRI NATO-U

U povodu obilježavanja 14. obljetnice Dana oružanih snaga RH, 24. svibnja 2005. održana je prigodna svečanost u organizaciji Misije RH pri NATO-u i Veleposlanstva RH u Kraljevini Belgiji.

Proslavi je nazočilo oko 150 uzvanika: vojnih predstavnika članica NATO-u i PFP zemalja, nacionalnih predstavnika iz NATO Zapovjedništva za operacije, bilateralnih vojnih izaslanika akreditiranih u Kraljevini Belgiji, kao i predstavnika Međunarodnog vojnog osoblja. Nazočni su bili i djelatnici sve tri diplomatske misije RH u Kraljevini Belgiji: Misije RH pri NATO-u, Misije EU i Veleposlanstva RH.

Svečano obilježavanje održano je u prostorima Kraljevskog vojnog muzeja u Bruxellesu. Goste su pozdravili veleposlanici Ljerk Alajbeg, vojni predstavnik general pukovnik Darko Grdić i vojni izaslanik pukovnik Ivo Martinić.

■ *TT zbor razgledali su na Jarunu visoki uzvanici, ali je najveće zanimanje kao i uvijek bilo najmlađih*

nje. Za predaju civilnim strukturama pripremljeno je 83 objekta, a do kraja godine napuštaju se još tri vojarnje, i to vojarna "Drava" u Osijeku, "Bribirski knezovi" u Šibeniku i "Borongaj" u Zagrebu.

Na kraju je general Lucić zaključio kako su OSRH unatoč spomenutim problemima odradile sve planske i izvanplanske aktivnosti te dodao kako će u budućem radobljju OSRH biti nositelj obalne straže, službe traganja i spašavanja, pomoći unesrećenima, protupožarne zaštite i na taj način opravdati i svoju mirnodopsku ulogu.

Svečana akademija završena je dodjelom pohvala i promaknuća, a

"RATOV" - U GALERIJ "ZVONIMIR"

U prigodi obilježavanja Dana oružanih snaga RH, u galeriji "Zvonimir" je 24. svibnja, svečano otvorena samostalna izložba slika Ante Potočnjaka Croatia pod nazivom "Wars - Ratovi". Već iz samog naziva jasno se prepoznaje tematika izloženih slikarskih radova, a predstavlja, te nazivima pojašnjava, gotovo svaki od ratnih trenutaka - bitku, poslije bitke, pogreb ratnika. Izložbu je otvorila Zrinka Pillauer Marić, načelnica Odjela za kulturno-društvene djelatnosti, poželjevši svima ugodno razgledanje te, tematski svakako prigodne izložbe. Posjetiteljima se obratio i sam autor zahvalivši svima na dolasku, te pojasnivši osobne motive za oslikanu tematiku. Naime, kako je i sam Potočnjak dragovoljac i veteran Domovinskog rata, te kako je svu surovost rata doživio i na svojoj koži, onaj umjetnički dio u njemu, viđeno je prenio na platno.

A. DEČAK

u prigodi ove obljetnice ukupno je promaknuto 164 pripadnika OSRH.

Visoki uzvanici su se nakon službenog programa u MORH-u uputili na ŠRC Jarun, gdje je već treću godinu zaredom organizirana središnja proslava obilježavanja Dana oružanih snaga. Brojni civili koji su osvježeni došli potražiti na "zagrebačkom moru" mogli su uživati u taktičko-tehničkom zboru naoružanja OSRH, multimedijalnoj prezentaciji i postavu Vojnog muzeja ili kulturno-umjetničkom programu, ali i ponijeti za uspomenu nešto od promidžbenih materijala, pa čak i dijelova vojničke opreme te, na poslijetku, probati i tradicionalno dobar vojnički grah. ■

Sastanak Radne skupine za obrambeno-vojnu potporu neširenju oružja za masovno uništenje, sigurnost granica i borbu protiv terorizma (CBSC)

Aktivna uloga Hrvatske u borbi protiv terorizma u regiji

Potkraj prošle godine, u sklopu redovite rotacije, predsjedanje Radnom skupinom za obrambeno-vojnu potporu neširenju oružja za masovno uništenje, sigurnost granica i borbu protiv terorizma, preuzela je Hrvatska, u čijem je glavnom gradu u svibnju održan 5. sastanak radi poticanja njezinog intenzivnijeg i aktivnijeg rada. Što je novo donio taj sastanak saznali smo u razgovoru s predsjedateljem Radne skupine dr. Slavkom Bokanom iz MORH-ove Službe za obrambenu politiku i planiranje

Domagoj VLAHOVIĆ, Snimio: Davor KIRIN

Još u prosincu 2001. godine kao reakciju na događaje u SAD-u 11. rujna na sastanku ministara obrane SEDM zemalja u turskom gradu Antaliyi inicirana je radna skupina pod kraticom CBSC (u hrvatskom prijevodu Radna skupina za obrambeno-vojnu potporu neširenju oružja za masovno uništenje, sigurnost granica i borbu protiv terorizma). Glavno nastojanje SEDM-a, ta radna skupina treba i oživotvoriti, usmjereno je ka osnivanju i razvoju zajedničke osnove koja bi pridonijela boljoj koordinaciji između različitih sigurnosnih agencija pojedinih zemalja na polju prevencije od krijumčarenja oružja za masovno uništavanje i jačanju sigurnosti granica.

Potkraj prošle godine, u sklopu redovite rotacije, predsjedanje Radnom skupinom je preuzela Republika Hrvatska. Sukladno tome, 5. sastanak (18.-19. svibnja) Skupine održan je u zagrebačkom hotelu Sheraton. Na njemu su osim hrvatskih (pripadnici MORH-a, Ureda Predsjednika RH, MVPEI-a i MUP-a) sudjelovali i predstavnici Albanije, Bugarske, Grčke, Makedonije, Rumunjske, Slovenije, SAD-a i Turske, a otvorio ga je pomoćnik ministra za obrambenu politiku Igor Pokaz.

Što je novo donio taj sastanak saznali smo netom nakon njegova završetka u razgovoru s predsjedateljem Radne skupine

dr. Slavkom Bokanom iz MORH-ove Službe za obrambenu politiku i planiranje. "Cilj hrvatskog predsjedavanja skupinom je prije svega potaknuti njezin intenzivniji i aktivniji rad. Predložili smo akcijski plan koji još ove godine uključuje nekoliko aktivnosti. Konkretno, radionica pod nazivom 'Neširenje oružja za masovno uništenje' bit će uvod u ovogodišnji CBMTS - Industry IV "Treći svjetski kongres o kemijskom, biološkom i radiološkom terorizmu, koji će se održati od 17. do 23. rujna u Dubrovniku, a koji će okupiti više od 250 stručnjaka iz cijeloga svijeta, koji su svi u svojim državama aktivno uključeni u borbu protiv aktualnih prijetnji svjetskoj stabilnosti. Slijedeći sastanak radne skupine bit će u studenom u Zagrebu, a bit će proširen sudjelovanjem parlamentaraca iz svih država pripadnica. To je važno zbog njihove

zakonodavne funkcije, jer je potrebno uskladiti nacionalna zakonodavstva svih

država inicijative zbog učinkovitijeg zajedničkog djelovanja i bržeg reagiranja na regionalnoj razini. Važnost tog povezivanja je logična. Naime, "Upravo je područje jugoistočne Europe tranzit svega i svačega, krijumčarenja droge, ljudi, visokotoksičnih kemikalija, radioaktivnih tvari i oružja. Zapadne zemlje stoga su zainteresirane da se ovdašnje zemlje organiziraju i što bolje funkcioniraju u sprječavanju opasnih transfera". Američki predstavnik u Radnoj skupini predložio je seminar u listopadu na kojem bi se također raspravljalo o harmonizaciji zakona, ali uz sudjelovanje eksperata iz pravne struke, jer "Amerikanci su u pravu kada kažu da u tzv. tranzicijskim državama krivični zakoni, vezani uz odredbe međunarodnih konvencija, a o ovim temama, praktično ne postoje".

Iako su ministarstva obrane nositelji sadašnjih i budućih aktivnosti Radne skupine, sve što će se organizirati ne leži samo na njima. Riječ je o interakciji raznih vladinih tijela, kao što je policija, posebice granična policija, sudstvo, zakonodavna tijela, javno-zdravstvene ustanove i svi drugi uključeni u preventivu i pružanje prvog odgovora u slučaju terorizma, a posebice NKB terorizma.

Ovaj sastanak zapravo je pokazao da Hrvatska u CBSC-u, a time i u aktivnostima borbe protiv terorizma, želi preuzeti jednu od vodećih uloga u regiji, osobito ako se sve planirane aktivnosti tijekom predsjedanja naše zemlje i ostvare. ■

Minska polja - zlokobno nasljedstvo

Jedno od minama najugroženijih područja je ono oko grada Bagrama 70 km sjeverno od Kabula. Redovi crvenog kamenja protežu se kilometrima sa svake strane prometnice. Većina minskih polja se preklapa jer su neplanski postavljena i bez evidencije, a osobito je opasno to što se nalaze tik do prometnica

Iz Afganistana Robert MIKAC

Nakon svršetka sukoba u Afganistanu minska polja i pojedinačno postavljene mine i dalje su velika prijetnja i opasnost. Afganistan je u skupini više od šezdeset zemalja svijeta, među koje se ubraja i Hrvatska, gdje su mine i razne vrste ubojitih sredstava zaostalih iz vremena sukoba tragično nasljedstvo prijašnjih sukoba. Mine otežavaju oporavak zemlje, prijetnja su lokalnom stanovništvu, humanitarnim organizacijama i mogućim investicijama stranih ulagača.

Crveni kamen - pazi minirano

Provoditi misiju u jednoj od rasprostranjenosti minama najviše opterećenoj zemlji na svijetu nije lako. Pri svakom planiranju i provedbi bilo koje zadaće u Afganistanu, mora se razmišljati o minama. Tako se i unutar MNMP satnije pridaje velika pozornost toj tematici u svim fazama planiranja, pripreme i provedbe svih zadaća.

Diljem Afganistana je prema procjenama stručnjaka raspršeno više od 10 milijuna nagaznih mina. Uz to, broj neeksplozivnih naprava iz nekoliko desetljeća sukoba samo povećava prijetnju. S prosjekom od otprilike 20% projektila koji su ispaljeni a

nisu eksplodirali tijekom dva desetljeća sukoba, broj neeksplozivnih ubojitih sredstava je nemjerljiv.

Stručnjaci procjenjuju da je još uvijek oko 11% područja Afganistana prekriveno minskim poljima.

Ovogodišnje obilne kiše, snijeg i klizanje tla uzrokovali su pomicanje nagaznih mina i neeksplozivnih naprava s njihovog položaja te se pretpostavlja da su bliže cestama i stazama kojima se koristi lokalno stanovništvo. Klizanjem tla mogu biti aktivirane svakog trenutka.

Afganistanska vlada pokušava u suradnji s raznim međunarodnim organizacijama i privatnim grupacijama pospješiti traženje, označavanje i uklanjanje minskih polja, provodeći niz edukacijskih programa o minama. Za razliku od Hrvatske, gdje pronađena minska polja moraju biti višestruko obilježena natpisima, minska polja u Afganistanu označavaju se samo crvenim kamenjem.

Jedno od minama najugroženijih područja je ono oko grada Bagrama, 70 km sjeverno od Kabula. Redovi crvenog kamenja protežu se kilometrima sa svake strane prometnice. Većina minskih polja se preklapa, jer su neplanski postavljena i bez evidencije, osobito je opasno što se nalaze tik do prometnica.

Uzroci tolike miniranosti područja Bagrama leže u činjenici da su obje strane u afganistansko-sovjetskom sukobu u tom području postavljale razne mine u neograničenim količinama. Sovjeti su u Bagramu gradili stratešku zrakoplovnu bazu i pokušali je zaštititi na sve moguće načine, a isto tako suprotna strana nije birala sredstava da je onesposobi.

Postoji kratica koja upozorava na oprez pri sumnji da smo ušli u područje koje ima obilježja minskog polja i glasi **SANDI**:

Stop
Assess the situation - procijeniti situaciju,

Note what you see and where - zabilježite što ste vidjeli i gdje,

Draw back on the tracks you came in on - vratite se po tragovima po kojima ste ušli,

Inform your superior of the minefield - informirajte svoje nadređene o minskom polju.

DAN CON hodnja

Prva od tri hodnje u organizaciji DAN CON-a (Danski kontingent) održana je 30. travnja. Propozicije su nalagale opremljenost vojnom opremom i osobnim naoružanjem, a tijekom 25 km bilo je potrebno nositi deset kilograma težak ranac na leđima. Predstavnici hrvatskih snaga opet su se pokazali velikim entuzijastima kada su u pitanju sportske aktivnosti. U navedenom događaju sudjelovalo je 10 naših predstavnika, što je 20% ukupnog broja naših pripadnika u misiji, sigurno u postotku najviši odziv među svim kontingentima. Svi su završili hodnju, što nije bilo lako s obzirom na visoku temperaturu i prašinu. Organizatori su prihvatili 200 prijava zbog ograničene mogućnosti kampa. Uz poneki žulj i crvenilo na koži od višesatnog hodanja pod vrelim suncem, svi naši predstavnici su se pokazali kao pravi predstavnici OSRH. ■

Na hodnji u organizaciji Danskog kontingenta sudjelovalo je 10 naših pripadnika

Nije bilo lako svi su stigli do cilja

Gandhi

„Čovjek koji moli bit će u miru sa sobom i sa cijelim svijetom“, govorio je Mohandas Karamchand Gandhi. Živio je spiritualnim i asketskim životom propovjednika, često provodeći vrijeme u meditaciji. U dvorištu Birla House 30. siječnja 1948., dok je izlazio na uobičajenu večernju molitvu s vjericima, ustrijelio ga je Nathuram Godse, hindu fanatik. Očevici su rekli da je umro s riječju Bog na usnama

Iz Indije Davor ČULJAK

„S vake minute moga života ja sam svjestan prisutnosti Boga“, govorio je Mohandas Karamchand Gandhi. „Čovjek koji moli bit će u miru sa sobom i sa cijelim svijetom.“ Živio je spiritualnim i asketskim životom propovjednika, često provodeći vrijeme u meditaciji. Neki idolopoklonici su u njemu vidjeli reinkarnaciju Isusa Krista, Bude, Franje Asiškoga, a neki zajedljivci, poput Winstona Churchilla, „napola gologa fakira“. Očevici su rekli da je umro s riječju Bog na usnama. Mnogima se ovdje činilo, kada se ugasio Mahatma, Velika duša, da je doista umro Bog. Gandhijev pepeo su u skladu s njegovom željom bacili u dvadeset indijskih rijeka.

Gandhijevim stopama...

Gandhijeve stope izliven u betonskoj stazi vode od njegove spavaće sobe do mjesta gdje je ubijen. Bio je na svom posljednjem postu pokušavajući tako smiriti međureligijske sukobe. Niti jedna vjerska skupina nije željela snositi odgovornost za njegovu smrt pa su nakratko zaključile mir, ali je na sebe navukao mržnju

fanatičnih pripadnika obje religije. U dvorištu Birla House 30. siječnja 1948., dok je izlazio na uobičajenu večernju molitvu s vjericima, ustrijelio ga je Nathuram Godse, hindu fanatik, urednik nekakvog časopisa, koji se nije slagao s Gandhijevom mirovnom politikom i udruživanjem Indijaca i Pakistanaca. Ukoliko želite doći do spomenika u dvorištu kuće, koja je danas nacionalni muzej, to morate učiniti bosonogi. Dvadesetak metara dalje je prostorija s prizorima iz Mahatminog života oslikanim po zidovima. Cijelom dužinom dvorišta s desne strane prostrt je crveni tepih, a po natkrivenom zidu, presvučenom muslinom, poredane su fotografije s njegovog legendarnog marša i novinska viđenja kako je *little brown man* vodio Indiju u slobodu.

Prema njegovim vlastitim riječima odnosi u braku između njega i njegove supruge bili su poput odnosa brata i sestre. Iskreni muževi s godinama zrelosti i evolucijom vlastite svijesti priznat će da im je Gandhijevo učenje djelomično vrlo blisko.

Sonia nije došla

Pred sjedištem Kongresne stranke gužva, reporteri se tiskaju, uskoro dolazi Sonia. Momcima iz osiguranja kažem da pišem za Hrvatski vojnik. Ljubavno mi dopuštaju da slikam. Skroman izgled zgrade ne otkriva da je u njoj sjedište jedne od stranaka s najviše članova na svijetu. Prolazi više od sat vremena. Sonie niotkuda. Odlazim. Imam i ja svoje ja. Možda nije znala da čekam.

Prilikom svog posjeta Indiji koncem travnja generalni sekretar se sastao s gospođom Gandhi, predsjednicom Kongresne stranke i predsjedateljicom *United Progressive Alliance* u ovoj is-

toj zgradi. U svom obraćanju medijima Kofi Annan je pozvao na konsenzus oko temeljitih ružanskih reformi koje uključuju i proširenje Vijeća sigurnosti u kojem Indija želi postati stalnom članicom. Za boravka u Delhiju razgovarao je i s generalom Palmieriem, koji ga je informirao o radu vojnih promatrača u misiji. General se poslužio Tomislavovom formulacijom i istaknuo povremenu frustriranost vojnih promatrača nemogućnošću izvršenja mandata na indijskoj strani (šefovi najbliži suradnici nerijetko preciznije od šefa formuliraju ono što šef misli, pa on to poslije i kaže). Indija se od 1972. niti jednom nije žalila na kršenje prekida vatre, jasno dajući do znanja da ne prepoznaje UNMOGIP kao nužnu komponentu uspostave mira. Stoga se naš rad u Indiji uvelike razlikuje od *observerskog* posla u Pakistanu. Ukratko, Zapovjedništvo je šest mjeseci godišnje smješteno u Srinagaru, u Delhiju imamo jednog *liaison officera*, u Jammu također samo jednog časnika. Rad operativnih stanica Pooncha i Rajourija s jednim ili dva *observera* sveden je na poslove radioveze i administrativne pokrete. Treća operativna stanica Baramulla oštećena je u požaru prije nekoliko godina i do danas nije osposobljena za boravak *observera*. Kad se tome doda zabrana kretanja indijskim dijelom Kašmira izvan konvoja i glavnih prometnica i teškoće oko dobivanja indijske vize, konstatacija je potpuno jasna. Uz napomenu da ukoliko dolazite ovamo u ulozi vojnog promatrača, čistog *observerskog* posla, uključujući i planinarenje do 5 000 metara nadmorske visine, neće vam nedostajati na pakistanskoj strani. Sudiću, Tigre, sretno među orlovima! O, kako će mu se ovo dopasti... ■

■ Gandhijeve stope izliven u betonskoj stazi koje vode od njegove spavaće sobe do mjesta gdje je ubijen

Uručivanje medalje

Znao sam kako general ima visoko mišljenje o hrvatskim vojnicima koji su bili u misiji, posebice o bivšem zapovjedniku TS-a Agwanit bojniku Goranu Karloviću, pa sam mogao samo zahvaliti na dodijeljenom priznanju te obećati kako ću nastaviti s vojničkim izvršavanjem svih zadaća koje i narednih mjeseci budu postavljene pred mene

Iz Zapadne Sahare Karlo PILKO

Kako bi svaki pripadnik međunarodnih mirovnih snaga, vojnih promatrača, imao trajnu uspomenu na svoj doprinos miru i stabilnosti u misiji u kojoj je sudjelovao, dodjeljuje mu se odličje UN-a. UN-ova medalja uz plaketu dodjeljuje se redovito nakon ili neposredno prije isteka šestomjesečnog boravka na području misije, ali se u MINURSO-u taj rok malo pomaknuo, a ovisi ponajviše o planu i programu posjeta zapovjednika vojne komponente misije svakom sektoru. Medalja se pripadnicima MINURS-a dodjeljuje nakon tri mjeseca službe, i to na jednom od TS-a u sektoru u kojem se na temelju zapovijedi organizira svečanost uručivanja medalja. Prije nekoliko dana imao sam čast i zadovoljstvo da budem jedan od petorice vojnih promatrača Južnog sektora kojem je general bojnik Gyorgy Szaraz uručio medalju. Ovaj put svečanost je organizirana na TS Awsard. Prema protokolu, nakon postrojavanja, kojim je zapovijedao zapovjednik TS-a, traži se dopuštenje za početak svečanosti, a izdaje ju FC (Force commander). Na početku svečanosti generalov vojni savjetnik čita ukaz o dodjeli medalja, i to prvo na francuskom a zatim na engleskom jeziku.

Osobita je čast primiti odličje

Odlikovani pripadnici se ne prozivaju poimence, nego vojni savjetnik navodi ime države iz koje dolazi vojni promatrač ili promatrači. U misiji MINURSO nalaze se samo dva pripadnika Hrvatske vojske, pa je bila osobita čast stati u stav pozor kada je ispred svih postrojenih pripadnika pročitano ime Republike Hrvatske. Na-

kon što smo se vojnički pozdravili, FC je zakačio medalju na moju odoru te zahvalio na doprinosu i požrtvovnosti pripadnika Hrvatske vojske u ispunjenju zadaća u ovoj misiji. Znao sam kako general ima visoko mišljenje o hrvatskim vojnicima koji su bili u misiji, osobito o bivšem zapovjedniku TS-a Agwanit bojniku Goranu Karloviću, pa sam mogao samo zahvaliti na dodijeljenom priznanju te obećati kako ću nastaviti vojnički obavljati sve zadaće koje i idućih mjeseci budu postavljene pred mene. Nakon dodjele odličja, svečanost je išla svome kraju. Ispratili smo vojnog zapovjednika koji će uskoro napustiti TS Awsard i krenuti u zapovjedništvo Južnog sektora kako bi i tamo dodijelio priznanja, nakon čega će se vratiti u Zapovjedništvo misije u Laayoune. Bila je to prva od dvije medalje koje se dodjeljuju za sudjelovanje u misiji ako se na području misije boravi ukupno 12 mjeseci.

Uskoro na zasluženi odmor u domovinu

Pripadnici TS-a Awsard navečer su organizirali malu zabavu za sve odlikovane i sve pripadnike TS-a. Po starom dobrom običaju, sve je započelo rezanjem torte, a nastavilo se uz glazbu, razgovor i prijateljsko druženje

svih časnika. Moram priznati da nas je u Awsardu ovaj put iznenadila jedna činjenica. Mnogi od nas prvi put smo vidjeli ženu vojnog promatrača, francusku bojnica Sofie. Možda je to signal kako bi bilo dobro u ovu misiju uputiti i neku od hrvatskih časnica. Kako nas je rano ujutro čekala administrativna ophodnja do Dakhle, svi pripadnici moga TS-a rano su se povukli u svoje sobe. Naravno, taj jedan dan koji ćemo provesti u Dakhli iskoristit ćemo za kupovinu nekih sitnica, ali i kupanje u moru. S obzirom na to da su ovdje već temperature od četrdeset i više stupnjeva, to nam neće teško pasti. Bilo kako bilo, iza mene su četiri mjeseca sudjelovanja u misiji i za nekoliko dana se vraćam u Hrvatsku na odmor, moj zasluženi CTO. Nakon toga, prema sadašnjem planu i zapovijedima, provest ću još jedan mjesec na TS Mijek i onda na novu dužnost u Alžiru, u gradić Tindouf, kao logistički časnik G-4. Do tada, doviđenja Saharo i dobar dan Hrvatska! ■

■ General Szaraz uručuje medalje vojnim promatračima

13. hodočašće Hrvatske vojske i policije u Lourdes

Nadite mir i darujte ga drugima

Ovogodišnje 47. međunarodno vojno, a 13. hodočašće Hrvatske vojske i policije, zajedno s invalidima Domovinskog rata, vatrogascima, udrugama koje su proizašle iz Domovinskog rata, u Lourdes održavalo se u ozračju poruke mira. Ove godine hrvatskih je hodočasnika bilo najviše do sada. Njih oko tisuću dvjesto krenulo je 24. svibnja na put, nošeni vjerom i ljubavlju, s nakanom da obnove duh pokore i žrtve...

Napisao i snimio Davorin GREGURIĆ

Pojedinac i svijet čeznu za mirom u našem vremenu, kada ratne vatre bukne na mnogim mjestima, a opasnost rata stoji nad cijelim svijetom kao Demoklov mač, iako se stalno govori o globalnom miru. Stoga se ovogodišnje 47. međunarodno vojno, a 13. hodočašće Hrvatske vojske i policije, zajedno s invalidima

Domovinskog rata, vatrogascima i udrugama koje su proizašle iz Domovinskog rata, u Lourdes održavalo u ozračju poruke mira. Susret s Marijom, Majkom vjere, na mjestu koje je zbog njezina ukazanja postalo sveto, nezaboravno je iskustvo, pa čak i za one koji su u Lourdesu bili nekoliko puta, a takvih je mnogo. Donoseći sa sobom svakidašnje probleme, moleći Nju, osjećamo istinsko olakšanje. Potvrđuju to i rijeke hodočasnika, bolesnih, teških invalida, koji s neskrivenom nadom dolaze u Lourdes, a iz njega odlaze s mirom u srcu.

Ove godine hrvatskih je hodočasnika bilo najviše do sada. Njih oko tisuću dvjesto krenulo je 24. svibnja na put, nošeni vjerom i ljubavlju, s nakanom da obnove duh pokore i žrtve. Vojni biskup mons. Juraj Jezerinac tijekom koncelebrirane mise, neposredno pred polazak, u sjemenišnoj crkvi Srca Isusova u Zagrebu u prigodnoj je homiliji poručio svim hodočasnici: "Ovim hodočašćem želimo ponovno ispovjediti svoju vjeru u Isusa Krista i potvrditi da je on

naš mir i naša sigurnost. Molimo se Bogu da nas učvrsti u našem životnom putu, uvjereni da je nebeska Majka na poseban način s nama kao zagovornica i pomoćnica." S tom porukom i mislima na dug i naporan put krenuli su treći put i Hrvati iz Australije te prvi put hrvatske povijesne postrojbe - alkari iz Sinja i Frankopanska garda iz Ogulina.

U Avignonu, nekadašnjem papinu sjedištu

Prva postaja našega puta bio je grad Avignon, francusko papinsko sjedište tijekom XIV. stoljeća u kojem je sedamdeset godina stolovalo sedam papa. U tamošnjoj katedrali u ranim jutarnjim satima okupili su se svi hrvatski hodočasnici na misi koju je predvodio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac. U propovijedi tijekom mise pater Vlado Mandura je istaknuo: "Unatoč nevoljama i progonima koj su pratili Crkvu tijekom stoljeća, ona je opstala jer je božanska, a ne ljudska ustanova. Stoga se uzalud muče svi oni koji joj žele nauditi."

Zavjetnu svijeću upalio je zapovjednik hodočašća, general bojnik Drago Lovrić

■ Internacionalnu misu predvodio je francuski vojni biskup Patric Le Gal

Državni tajnik MORH-a Mate Raboteg

Osobno mi ovo hodočašće mnogo znači, u prvom redu kao vjerniku. Dakle, kao vjernik doista vjerujem u ono što se dogodilo ovdje u Lourdesu, iako nisam imao mnogo vremena za svoj intimni doživljaj lourdske ukazanja. Ipak, tijekom vjerskih svečanosti i sam sam se svojim osobnim molitvama i potrebama obratio Majci Božjoj i nadam se da će mi dati snage da izdržim u poslu koji radim, da će mi podariti zdravlje, meni i mojoj obitelji. S druge strane, kao državni tajnik, osjećam odgovornost i obvezu da dostojno predstavljam Republiku Hrvatsku. Na to me obvezuje i to što je postigao naš Vojni ordinarijat u promociji Hrvatske tijekom svih proteklih godina. Zastupanje RH i hrvatskih oružanih snaga na vojnom hodočašću u Lourdesu još je više postavilo takve zahtjeve i u odnosu na moje ponašanje i na moje prezentiranje ovdje. Dakle, i u tom smislu sam osjećao obvezu da svakim slobodnim trenutkom budem zajedno s našim vojnicima, dočasnicima i časnicima te djelatnicima Vojnog ordinarijata.

Nakon iznimno dojmljivog Avignona, put smo nastavili preko Carcassonnea, najveće srednjovjekovne europske utvrde, koja je danas poznato vinarsko središte i jedna od francuskih turističkih atrakcija.

Iako smo bili umorni, dolazak u Lourdes nas se osobito dojmio i ispunio mirom tako da smo gotovo zaboravili na dug i naporan put.

U svečanoj povorci, predvođeni orkestrom HRM-a, naš prvi hodočasnički dan u Lourdesu započeli smo odlaskom do bazilike svete krunice, osobito drage Hrvatima, jer je krunica u Domovinskom ratu postala prepoznatljiv znak hrvatskog vojnika, jedinstven među vojskama svijeta. U njoj se nalazi 15 kapela s 15 oltara, od kojih je svaka posvećena jednom od otajstava krunice: radosne, žalosne i slavne. U propovijedi koju je održao vlč. Alojz Kovaček istaknuo je kako je: "Krist svojom smrću na križu i uskrsnućem otkupio svijet. Ali On je htio trajno ostati među nama da od njegove muke i smrti trajno crpimo snagu za život". Nakon mise krenuli smo na križni put predvođeni biskupom, a na postajama su se izmjenjivali časnici i kapelani čitajući tekstove i noseći zavjetnu svijeću, moleći i razmišljajući o istome, kao i svatko od nas - da se dogodi mir među narodima, mir u svijetu.

Ovacije na spomen Croatia

Iduće jutro u svitanje okupljamo se na najsvetijem mjestu ovoga gradića,

Mons. Juraj Jezerinac, vojni ordinarij

Ovogodišnje hodočašće vojski svijeta odvijalo se pod nazivom "S Bogom u službi čovjeka i mira". Mir je oduvijek bio ugrožen. I on uvijek dolazi u

pitaje kada čovjek pokuša graditi mir bez Boga u želji da stvori neki novi svijet.

Svojim dolaskom u Lourdes, ovogodišnji hrvatski hodočasnici, njih oko 1200, dali su posebnu potporu miru. Svi hodočasnici govore o hodočašću u Lourdes kao o nečem što je teško opisati, budući da je riječ o doživljenom iskustvu međusobnog prijateljstva, stvaranja jedne velike obitelji sastavljene od različitih vojski svijeta ujedinjene u ljubavi. Mnogi naši hodočasnici, poglavito oni koji su išli prvi put, zavjetovali su se biti i ubuduće na ovakvim okupljanjima, svjesni da su ne samo hodočasnici, nego i najbolji veleposlanici svoje domovine koja je uvijek proklamirala ideale slobode, istine i mira. Osobno sam zahvalan Bogu na nepovnljivom i uvijek novom iskustvu koje mogu zahvaliti i našim hodočasnicima u njihovom svjedočenju vjere, koje su prepoznali i predstavnici drugih naroda.

na mjestu na kojem se 1858. djevojčici Bernardici ukazala Blažena Djevičica Marija predstavivši se kao "Bezgrešno Začeće". Koncelebrirano euharistijsko slavlje predvodio je vojni biskup Juraj Jezerinac, koji je u prigodnoj homiliji istaknuo kako "veliko mnoštvo ljudi sa svih strana svijeta dolazi iskazati ljubav prema Bogu, Isusu Kristu i njegovoj Majci Mariji, želeći svima reći kako se samo s Bogom može graditi istinski mir". U misnom slavlju sudjelovalo je i visoko izaslanstvo Ministarstva obrane RH predvođeno državnim tajnikom Matom Rabotegom.

Ceremonija svečanog otvaranja 47. međunarodnog hodočašća bila je na glavnom Trgu Esmeralde, ispred bazilike svete krunice na kojem se okupilo oko 20 000 vojnika iz 32 države. Bilo je dojmljivo čuti ovacije na spo-

Generalni vikar Vojnog ordinarijata mons. Josip Šantić

Prije 13 godina Hrvatska je pozvana da sudjeluje na međunarodnom vojnom hodočašću u Lourdesu. Tada je krenulo iz Hrvatske,

s prve crte bojišnice, 35 hodočasnika, a danas je više od 1200 hodočasnika u organizaciji Vojnog ordinarijata bilo u Lourdesu. Hrvatska je prisutna u Lourdesu i prepoznatljiva po vojnicima, dočasnicima i časnicima koji u ruci nose krunicu, koji pred spiljom kleče, čekaju u redu da bi se okupali u lourdeskoj vodi. Ovih dana su me s Radija Istre pitali jesu li hrvatski vojnici zaboravili na krunicu iz Domovinskog rata. Rekao sam ne, jer tu krunicu ja vidim danas u Lourdesu u ruci našeg hrvatskog vojnika, dočasnika, časnika, hrvatskog policajca, hrvatskog branitelja. Vidim da je s ponosom nosi. Znaju li svi oni moliti krunicu ili ne, ne znam. Vjerujem da većina zna moliti barem "Zdravo Mariju", ali krunica je njihov identitet, po krunici se oni poistovjećuju s vrijednostima, ljubavi i prema Mariji, i prema Crkvi, i prema Domovini. Ona je postala ne samo predmet, nego vrednota identifikacije hrvatskih vojnika. Zato ova lourdeska hodočašća imaju veliku vrijednost.

men Croatia. Nakon postrojavanja počasnih postrojbi sa zastavama među kojima su se isticale naše povijesne postrojbe Zrinska i Frankopanska garda te alkari, trgov su prodefilirali vojni orkestri, među kojima je bio i orkestar HRM-a. Ceremonija otvaranja završena je pozdravom francuskog vojnog biskupa Patrica Le Gala upućenim svim sudionicima hodočašća.

Iduće jutro služena je misa u župnoj crkvi sv. Bernardice, a propovijed je održao vlč. Andrija Markač, vojni kapelan. Crkva je poznata po tome što je u njoj krštena Bernardica. Nakon mise hodočasnici se obratio bivši direktor vojnog hodočašća mons. Jean Pierre Brard, koji je posebne riječi zahvale uputio hrvatskim

hodočasnici: "Prošli ste kroz pakao da biste došli do raja". Poslijepodne je bila procesija s Presvetim Oltarskim Sakramentom, te blagoslov bolesnika i svih nazočnih u podzemnoj bazilici sv. Pia X., sagrađenoj na stotu obljetnicu ukazanja a u koju se može smjestiti 25 000 hodočasnika. Poslijepodne je hrvatsko visoko izaslanstvo sudjelovalo u odavanju počasti, polaganju vijenaca i paljenju svijeća na Trgu Peuramale palim borcima u ratovima. U Lourdesu se svakodnevno od Uskrsa do listopada u večernjim satima održava procesija sa svijećama, osobito dojmljivo za vojnog hodočašća, kada se hodočasnici kao dvije svijetleće rijeke slijevaju do svetišta pred baziliku svete krunice. To slavlje svjetla, koje se neprekidno održava od početka ukazanja, a kojeg smo i sami bili dijelom, osobit je doživljaj za svakog hodočasnika, pokazujući mu put u jedinstvu prema Bogu.

Zadnji dan boravka u Lourdesu ponovno smo bili na Trgu Esmeralde, gdje su se svi hodočasnici okupili na internacionalnoj misi koju je u koncelebraciji s ostalim vojnim biskupima i vojnim kapelani-

Zapovjednik hodočašća, general bojnik Drago Lovrić

Ponosan sam što sam mogao biti zapovjednik ovog 13. hrvatskog vojnog hodočašća. Ono je posebno iskustvo u mom životu koje nikada neću zaboraviti jer sam tijekom cijelog hodočašća osjećao duboke emocije i snažno jedinstvo duha svih naših hodočasnika. Organizacija hodočašća bila je na visokoj razini koja se nije ogledala u nekom neposrednom zapovijedanju već i u smislu jedinstvenog napora svih pripadnika oružanih snaga. Slijedom toga, ponašanje naših pripadnika bilo je na vrhunskoj profesionalnoj razini. Prisjećajući se na svetom mjestu ukazanja svih naših poginulih branitelja i gledajući naše vojnike kako mole za mir u cijelom svijetu, više je nego jasno bilo kako oni poznaju strahote rata i znaju cijeni ti vrijednosti mira.

ma služio mons. Patrick Le Gal. Na kraju smo još jednom na Trgu Esmeralde du Rosaite, s mjesta s kojega su počinjale i gdje su završavale sve naše aktivnosti u ovom iznimnom gradiću sudjelovali na oproštajnom susretu svih vojnih hodočasnika. U večernjim satima u Hotelu Christina održano je hrvatsko primanje za predstavnike vojnih biskupija i vojnih izaslanstava koji su se odazvali u velikom broju, što pokazuje koji ugled uživamo. Pozdravni govor uputili su im mons. Juraj Jezerinac i državni tajnik MORH-a Mate Rabotež. Osobitu pohvalu hrvatskim hodočasnici uputio je di-

Procesija s Presvetim Oltarskim Sakramentom

rektor vojnog hodočašća Jean-Louis Théron, te pozvao i druge da se ugledaju u Hrvatsku iz koje svake godine stiže sve više i više hodočasnika. Cijelo vrijeme hodočašća i u gotovo svim ceremonijama sudjelovala je klapa HRM-a "Sv. Juraj".

Na povratku u domovinu posjetili smo Nicu i susreli se s tamošnjim Hrvatima, a zadnje jutro našeg hodočašća okupili smo se oko groba hrvatskog sveca Leopolda Mandića, gdje smo duhovno okrijepljeni s euharistijskog stola zaokružili svoje hodočašće i dojmove s njega. Kući smo ponijeli pregršt lijepih i nezaboravnih uspomena. Ako plodove mira i ljubavi, koje smo nekoliko dana crpili s tog Marijinog izvora, ponese mo u svoje obitelji, onda smo u potpunosti ostvarili svrhu hodočašća.

Zahvaljujemo vojnom biskupu Juraju Jezerincu i generalnom vikaru Vojnog ordinarijata mons. Josipu Šantiću, kao i djelatnicima Odjela za potporu Vojnog ordinarijata koji su cijelo vrijeme hodočašća ulagali maksimalan trud kako bismo se što ugodnije osjećali. ■

U ZZIO-u obilježen Dan OS-a

U vojarni "Petar Zrinski" 25. svibnja svečano je obilježen Dan oružanih snaga i Dan HKoV-a.

Uz djelatnike Učilišta svečanosti su nazočili polaznici Ratne škole, Zapovjedno-stožerne škole, Više časničke izobrazbe kao i polaznici Škole stranih jezika. General bojnik Mirko Šundov, zapovjednik ZZIO-a u svečarskom govoru osvrnuo se na aktualnosti vezane za preustroj HV-a, s naglaskom na potrebu jedin-

stva u izobrazbi. To znači da u razdoblju koje je pred nama treba točno definirati kakav kadet, časnik ili pak službenik treba oružanim snagama i prema tome izgraditi i prioritete. Polaznicima škola poručio je da na svojim studijskim putovanjima budu veleposlanici koji će širiti vrijednosti Domovinskog rata.

Potkraj svečanosti uručena su promaknuća u činove te zahvalnice najistaknutijim pripadnicima.

M. PERVAN STIPIĆ

Svečano u HRM-u

Hrvatska ratna mornarica je 27. svibnja svečano obilježila Dan OSRH.

Svečanost je započela misom u kapeli sv. Nikole u Lori, a predvodio ju je don Alojzije Čondić. Potom je zapovjednik HRM-a kontraadmiral Zdravko Kardum u pratnji zamjenika komandora Zdenka Simičića i načelnika stožera Flote HRM-a kapetana bojnog broda Jurjevića zapalio svijeću i položio vijenac u spomen-sobi i spomen-obilježju poginulim braniteljima u Domovinskom ratu u vojarni "Sv. Nikola" u Lori. Svečanost je nastavljena postrojanjem postrojbi HRM-a kojima se

prigodnim govorom obratio kontraadmiral Kardum, a potom su pročitane odluke o promaknućima te pohvalama i nagradama koje je imenovanima osobno uručio zapovjednik HRM-a.

Z. GAŠPAR

Prigodna svečanost u 3. korpusu

Dan OSRH i Dan HKoV-a obilježen je 27. svibnja i u 3. korpusu HKoV-a.

Naime, u svim vojarnama na području 3. korpusa HKoV-a bila su svečana postrojanja vojnika, dočasnika i časnika, polaganje vijenaca na spomen-obilježjima u vojarnama i gradskim grobljima kod središnjeg spomenika poginulim hr-

vatskim braniteljima, te misama u mjesnim župama. Nakon mise u crkvi sv. Mihaela održana je središnja svečanost kod spomenika Zahvale i sjećanja ispred Doma HV-a u Osijeku. Izaslanstva 3. korpusa Hrvatske kopnene vojske, Policijske uprave osječko-baranjske, Osječko-baranjske županije i koordinacije udruga

proisteklih iz Domovinskog rata položili su vijence i zapalili svijeće za sve poginule hrvatske branitelje u Domovinskom ratu.

Na svečanoj akademiji prisutnima se obratio zamjenik zapovjednika korpusa brigadir Ivan Obrovac, podsjetivši na stvaranje i 14 godina hrvatskih oružanih snaga, a potom su pripadnicima zapovjedništva i postrojbi 3. korpusa uručeni ukazi o promaknućima u viši čin, nagrade i pohvale.

B. TIČAC

Košarkaški turnir

Košarkaški turnir u povodu Dana oružanih snaga koji organizira Uprava za ljudske resurse MORH-a postao je ozbiljna tradicija. Naime, 20. i 21. svibnja održano je njegovo četvrto izdanje. U dvorani na Tuškancu četiri su momčadi (HŠD Branitelj, MUP, Cro Doc's, MORH) odigrale isto toliko utak-

mica: dvije polufinalne (MORH-Cro Doc's 73-74, Branitelji-MUP 77-76) kako se vidi i u rezultatima, obilovale su neizvjesnošću. U susretu za treće mjesto MORH je svladao MUP 80-78, da bi u finalu "Branitelji" nadmašili doktorsku momčad 78-75 i tako osvojili naslov pobjednika.

Naravno, sve momčadi su sukladno poretku nagrađene peharima i priznanjima koje im je dodijelio bojnik Krešimir Kovačević, izaslanik pomoćnika ministra za ljudske resurse. Priznanje za najboljeg igrača turnira zaslužio jemorhovac Ivica Kovačević.

D.V.

Promenadni koncert

U povodu obilježavanja Dana oružanih snaga, na zagrebačkom Trgu Petra Preradovića, održan je 23. svibnja promenadni koncert orkestra Hrvatske ratne mornarice pod dirigentskom palicom Đorđa Radovnikovića. Organizaciju prvog promenadnog predstavljanja orkestra HRM-a preuzeli su MORH i Vojni ordinarijat u suradnji s turističkom zajednicom grada Zagreba. Okupljenim Zagrepčanima orkestar se predstavio laganim glazbenim zvukovima

prepoznatljivih hrvatskih skladbi. Nakon održanog koncerta, orkestar HRM-a uputio se prema Lourdesu, gdje svojim glazbenim dijelom sudjeluje u hodočašću.

A.D.

Novi grčki tenkovi

GRČKA planira nabaviti rabljene tenkove Leopard iz sastava njemačke vojske. Planovi predviđaju nabavu 183 tenka Leopard 2A4, 150 tenkova Leopard 1A5, 20 vozila za izvlačenje na podvozju Leoparda 1 te 10 jurišnih mostova Biber.

Na natječaju zaključenom 2002. Grčka je odabrala i novi tenk. Riječ je također o Leopardu 2 u najmodernijoj inačici A6EX. Konačni ugovor je potpisan 2003. i pokriva isporuku 170 tenkova koji će u grčkoj vojsci nositi oznaku Leopard 2 HEL. Isporuka tenkova će početi 2006. a završiti 2009. Prvih 30 tenkova će se proizvesti u tvornici Krauss-Maffei Wegmann u Münchenu dok će se ostatak proizvesti u Grčkoj, u skladu s dogovorom o industrijskoj suradnji. Od 170 tenkova 56 će biti u zapovjednoj inačici opremljenoj kompleksnom elektroničkom i komunikacijskom opremom.

Svih 170 tenkova opremit će se naprednim C2 sustavom, SUP-om s termalnom kamerom te najnovijim topom Rheinmetall kalibra 120mm/L55, dužine cijevi 55 kali-

Rheinmetall

bara. To je usavršena inačica standardnog topa 120mm/L44 i jamči bolje balističke značajke.

Leopard 2 HEL će imati klimatski uređaj, napredan navigacijski sustav i kameru za motrenje stražnje polusfere koja olakšava rad vozaču. Imat će i pomoćni motor koji će osiguravati električnu energiju kad je glavni motor ugašen.

U proizvodnji će sudjelovati nekoliko grčkih tvrtki, u tvrtki ELVO će se obavljati završno sklapanje, Metka će proizvoditi kupolu, EVO će proizvoditi streljivo, Hellas Track će

isporučiti gusjenice, Intracom i Sonak će osiguravati elektroničke komponente.

Nabava rabljenih Leoparda 2 starije inačice povećat će sposobnosti oklopnih postrojbi grčke vojske i pojednostaviti održavanje. Inače, rabljeni tenkovi Leopard 2 su svojevrsni prodajni hit jer njemačka i nizozemska vojska imaju višak (tenkovi su u vrlo dobrom stanju) i prodaju ih zainteresiranim. Tako su tenkove Leopard 2 dosad kupile Poljska, Finska, Norveška, Austrija.

M. PETROVIĆ

Italija testira protubrodске projekte Marte Mk2/S

TIJEKOM proljeća talijansko mornaričko zrakoplovstvo obavilo je helikopterima AgustaWestland EH101AEW na području Sardinije vježbovna gađanja protubrodskim projektlima Marte Mk2/S. Testiranja su zajednički proveli predstavnici tvrtki AgustaWestland, MBDA Italia te piloti talijanskog mornaričkog zrakoplovstva, a provedenim ispitivanjima htjela se isprobati trenutna razina operativne zrelosti projektila.

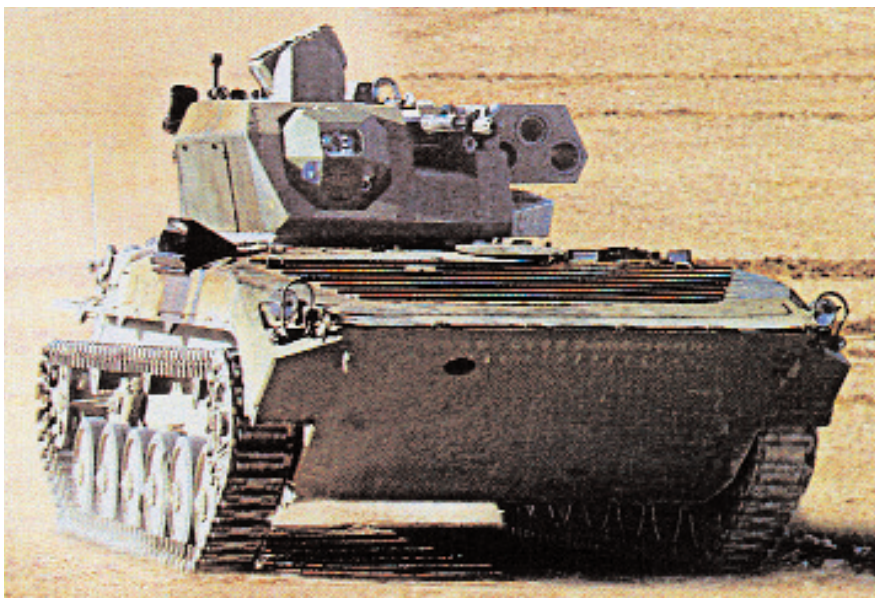
Projekt je počeo potkraj 2000., kada je tvrtka MBDA Italia potpisala ugovornu obvezu razvoja i integriranja protubrodskog projektila Marte Mk2/S

na nove talijanske mornaričke helikoptere EH101AEW.

Projektil Marte Mk2/S je poboljšana inačica protubrodskog projektila Marte Mk2, koji je ušao u operativnu uporabu tijekom osamdesetih godina prošlog stoljeća. Maksimalni domet projektila Marte Mk2/S je 30 km, a težina projektila je 310 kg uz bojnu glavu tešku 70 kg. U MBDA Italia predviđaju kako bi daljnjim razvojem projektila Marte Mk2 uz integriranje GPS receivera, datalinika i infracrvenog pretraživača u glavu projektila mogli napraviti inačicu prilagođenu za napad i na kopnene ciljeve.

I. SKENDEROVIĆ

Kupola GMT

no djelovanje. Omogućeno je i djelovanje u tzv. "lovačkom" modu u kojem zapovjednik traži ciljeve neovisno o položaju kupole. Elektrooptičke je sprave tvrtka IST iskoristila i kao dio modernizacijskog paketa za tenk T-72.

S kupolom GMT modernizirani BMP-1 postaje znatno ubojitije borbeno oklopno vozilo, sposobno suočiti se sa širokim spektrom prijetnji na udaljenostima do pet km. U odnosu na originalnu inačicu BMP-1 postavljen je znatno sposobniji top, dopunjen strojnicom i automatskim bacačem granata. Najveći je iskorak napravljen postavljenjem na lijevu stranu kupole trostrukog lansera PO projektila Ingwe s laserskim vođenjem. Ingwe je moderni protuoklopni projektil s modernim sustavom vođenja koji mu omogućava precizno pogađanje oklopljenih ciljeva.

Brojni korisnici oklopnih vozila BMP-1 imaju mogućnost nadograditi svoja zastarjela vozila i učiniti ih opasnim protivnikom na bojnopolju još neko vrijeme.

M. PETROVIĆ

JUŽNOAFRIČKA tvrtka IST Dynamics razvila je besposadnu hibridnu kupolu GMT (Gun-Missile Turret). Razvoj je dovršen prošle godine, a ove bi trebala početi serijska proizvodnja. Prototip kupole GMT isproban je na podvozju borbenog vozila pješništva BMP-1. Ta je inačica prikazana i mogućem kupcu, neimenovanoj državi iz Sjeverne Afrike.

Kupola GMT je stabilizirana, podupire uporabu četiri oružna susta-

va, a kompletno upravljanje obavlja operater koji sjedi u podvozju.

Oružje obuhvaća top 2A72 kalibra 30 mm, lanser za tri PO projektila Kentron Ingwe, strojnicu kalibra 7,62 mm te bacač granata Vektor kalibra 40 mm.

Na kupolu su postavljena dva elektrooptička motrilačko-ciljnička uređaja, za topnika i zapovjednika. Stabilizirani su i omogućavaju posadi motrenje prostora oko vozila, otkrivanje ciljeva i precizno paljbe-

Kineski radar za "nevidljive" avione

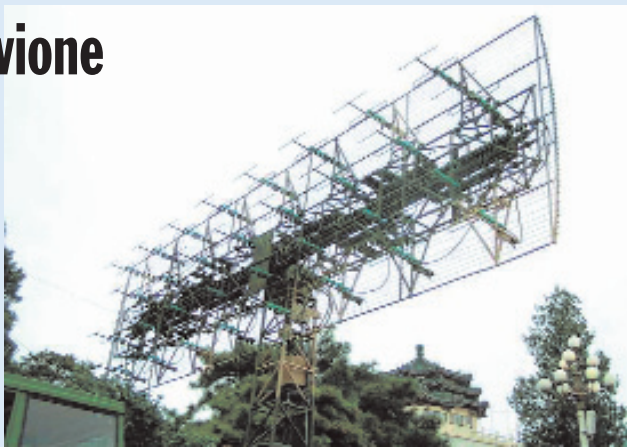
TVRTKA China Elektroniks Technology Group Corporation (CETC) službeno je potvrdila postojanje radara JY-27 namijenjenog motrenju zračnog prostora na velikim udalje-

Radar na razaraču Lanzhou

nostima. Specifičnost tog radara je da je namijenjen otkrivanju *stealt* (sa smanjenim radarskim odrazom) letjelica, kao što su američki jurišnik F-117 i bombarderi B-2, na velikim udaljenostima kako bi se osiguralo pravodobno uzbuđivanje protuzračne obrane. Iako nisu objavljeni podaci, procjena je da je doseg otkrivanja "običnih" aviona veći od 300 km, dok *stealt* avione JY-27 otkriva na znatno manjim udaljenostima, vjerojatno oko 100 km.

Službena potvrda namjene JY-27

donekle potvrđuje i da neobična antena na krmenom dijelu najnovijih kineskih razarača klase Lanzhou (Hrvatski vojnik br. 99/2003.) pripada zasad nepoznatom radarskom sustavu također namijenjenom otkrivanju borbenih aviona sa *stealth* odlikama.

T. JANJIĆ

Logistička inačica transportera M113

AUSTRALSKA tvrtka Tenix Defence razvila je oklopno gusjenično logističko vozilo M113AS4 ALV (Armoured Logistic Vehicle). Realizirano je na temelju modernizacije dobro poznatog oklopnog transportera M113, odnosno australske inačice M113AS4. Razvijeno je u sklopu programa australske vojske Land 106. Program predviđa isporuku 350 moderniziranih vozila M113 raznih inačica na standard

M113AS4 ALV. Najvidljivija razlika je odmah uočljiva, stražnji dio vozila (u kojem je u standardnoj inačici prostor za desant) je uklonjen i dobiven je ravan tovarni prostor.

ALV inačica osigurava istu razinu zaštite posade kao i standardna inačica. Kako je riječ o logističkom vozilu kojem borbeno djelovanje nije primarna zadaća vjerojatno će se na toj razini zaštite i ostati. Ali ako se pokaže potreba na ALV inačicu se može postaviti dodatni oklopni paket razvijen za standardnu inačicu.

Pogonski dio sastoji se od dizelskog motora MTU 6V 199 TE20 i šestbrzinske automatske transmisije ZF LSG 1000R. Maksimalna brzina vozila je 67 km/h po dobrom putu. Spremnik za gorivo je zapremine 440 litara. Ovjes i ostali podsustavi su identični kao i na inačici M113

AS4. Masa vozila je 18 tona, a nosivost 6 tona. Na tovarni se prostor mogu staviti razne vrste tereta, od kontejnera pa do streljiva, vode ili hrane. Ovisno o potrebama zadaće mogu se obaviti prilagodbe tovarnog prostora kao što su postavljanje dopunskih bočnih stranica i cerade.

Posada ima dva člana, za samoobranu se može postaviti strojica do kalibra 12,7 mm. Vozač je opremljen uređajem za noćno motrenje pa vozilo može djelovati i noću. Isporka prvih 50 M113AS4 ALV očekuje se tijekom 2006.

M. PETROVIĆ

M-X projekt

PROJEKT koji je američko ministarstvo obrane tijekom prošle godine najavljivalo kao jednu od mogućih budućih razvojnih studija, uskoro bi mogao početi poprimati prve konkretne obrise. Naime, riječ o novom transportnom avionu koji bi trebao imati *stealth* odlike, a bio bi ponajprije razvijen i rabljen za specijalne operacije, odnosno kao potpora postrojbama za posebne namjene. Razvojni naziv nove transportne platforme je M-X, a njezin razvoj zajednički pokreću američko ministarstvo obrane (DoD) i zrakoplovno zapovjedništvo za specijalne operacije (AFSOC - Air Force Special Operations Command) u sklopu ASOFAMP (Advanced Special Operations Forces Air Mobility Platform) projekta. Svoje prve prijedloge M-X koncepta nedavno su predstavile tvrtke Boeing (Blended Wing Body i Light Aerial multiurpose Vehicle) i Lockheed Martin (BMACK).

Prema trenutačnim prognozama, M-X projekt u stvarnosti bi trebao zaživjeti do 2018., a temeljne odlike trebale bi mu biti mogućnost vertikalnog ili ultrakratkog polijetanja i slijetanja, na teško branjeno protivničko područje, u svim meteorološkim uvjetima, pri čemu bi uz ljudstvo prevezio i potrebni vojni materijal. Uz to, avion bi uz dobru pokretljivost trebale krasiti teška uočljivost za infracrvene senzore, odnosno smanjeni zvučni i radarski "potpis", te napredna elektronička oprema koja bi činila sustav protumjera za protivničko elektroničko djelovanje, odnosno projekte zemlja - zrak. Prema najavama dužnika američkog ratnog zrakoplovstva M-X projekt nije zamišljen kao zamjena za MC-130 i CV-22, nego

kao njihova dopuna u operacijama.

Duljina unutarnjeg transportnog prostora trebala bi biti ista kao na C-130, dok bi širina trebala biti dvostruko veća, s prvobitnom namjnom da se lakše smjesti više HUMVEE vozila, odnosno jedan od novih tipova FCV (Future Combat Vehicle) vozila. Prema specifikacijama AFSOC-a, novi M-X transporter trebao bi moći polijetati s pista dužina od 305 m, maksimalna nosivost korisnog tereta trebala bi mu biti 18148 kg, a maksimalni dolet trebao bi biti do 7400 km.

I. SKENDEROVIĆ

SPY-1F na Aegisu u Norveškoj

FREGATA Fridtjof Nansen (F310) usidrena u brodogradilištu Izar u Ferrolu, (Španjolska) bila je "lansirna platforma" za početnu aktivaciju prvog Aegis borbenog sustava opremljenog novim SPY-1F radarskim sustavom proizvođača Lockheed Martin.

Ta faza označava početak testiranja IWS-a (Integrated Weapon System - Integrirani borbeni sustav) za prvu od pet fregata za norvešku ratnu mornaricu koje su opremljene Aegis sustavom.

Odgovornost tvrtke Lockheed Martin na F310 programu uključuje integraciju sustava svih IWS elemenata za klasu fregata Fridtjof Nansen, rad kojih uključuje sve senzore, naoružanje, razvoj programa za upravljanje, komunikaciju i navigaciju. IWS uključuje elemente iz širokog spektra domaćih i internacionalnih dobavljača, kao i velike napore Kongsberg Defence i Aerospace iz Kongsberga u Norveškoj.

Sustav je baziran na Aegis borbenom sustavu, originalno razvijenom u Lockheed Martinu za Američku ratnu mornaricu. Multifunkcionalni radar sustav SPY-1F je modificirana verzija Lockheed Martinovog

AN/SPY-1D radarskog sustava, koji je trenutačno najnapredniji računalno-kontrolirani radarski sustav na svijetu za morski nadzor, protuzračnu borbu i obranu od projektila. Kada se SPY-1F spoji s MK 41 sustavom za vertikalno lansiranje, može opskrbiti projektilima bilo koju misiju u pomorskim bitkama.

Aegis sustav omogućava flotama da spriječe moguće prijetnje iz zraka i nad vodom te je trenutačno uključen na 75 brodova diljem svijeta i planira se ugraditi na još 33 broda. Uz američku i norvešku ratnu mornaricu, Aegis sustav se nalazi na japanskim i španjolskim ratnim brodovima dok je Republika Koreja nedavno odabrala Aegis sustav za najnoviju klasu razarača.

Nakon puštanja u rad te platforme te nakon još jednog velikog restrukturiranja španjolskih brodogradilišta Izar je preimenovan u brodogradilište Navantia.

M. PTIĆ GRŽELJ

TIJEKOM proljeća talijanskoj ratnoj mornarici isporučen je treći primjerak aviona Piaggio P180AM Avanti. Tu malenu novonabavljenu flotu talijanska mornarica ponajprije kani rabiti "liaison" avion za transport ljudstva, te za mornarički nadzor, odnosno za izvidničke ophodnje.

Avioni se mogu vrlo brzo i lako prenamijeniti za jednu od prethodno spomenutih namjena. Za „mornaričke“ zadaće avioni će se opremiti senzorskom opremom koju proizvodi tvrtka Flir Systems, odno-

Novi Avanti za talijansku mornaricu

sno riječ je o paketu SeaFLIR II opreme koja se smješta u stražnjoj sekciji Avantija. Prema zamisli talijanske mornarice avioni Piaggio P180AM Avanti svoje mornaričke ophodnje trebali bi obavljati u sprezi s također novonabavljenim mornaričkim helikopterima AugustaWestland EH101AEW. Ugradnja senzorske opreme na sva tri aviona

trebala bi se obaviti do kraja ove godine, u zrakoplovno - tehničkom središtu Pratica di Mare pokraj Rima.

Avion, čiji je dizajn inspiriran Ferrarijevima F1 bolidima, pogone dva Pratt & Whitneyeva PT6A-66 turbo-prop motora. Na visini od 8538 m može postići maksimalnu krstareću brzinu od 732 km/h, maksimalni

dolet (ovisno o unutarnjoj konfiguraciji) varira od 2153 km do 2338 km, maksimalni vrhunac leta je 12 500 m. Težina praznog aviona je 3402 kg, a maksimalna težina na polijetanju je 5239 kg.

I. SKENDERVIĆ

Strateška važnost svjetskih naftnih rezervi

U povijesti je zabilježeno niz primjera da su se zbog energenata gubile i dobivale bitke, pa i ratovi. Na prekretnici II. svjetskog rata Adolf Hitler je rekao svojim generalima "Potrebni su mi ugljen i željezo Doneca i kavkaska nafta, ili mogu zapovijediti prekid rata", a savezničke bombe bačene na rafinerije pokazale su se učinkovitije nego bombe bačene na topničke bitnice

Marko ZEČEVIĆ

Početkom travnja ove godine elektronički mediji izvijestili su da će Međunarodna agencija za energetiku (IEA) savjetovati zemljama uvoznicama nafte usvajanje politike štednje nafte ako dnevna ponuda u svijetu padne za jedan do dva milijuna barela. Međunarodna agencija za energetiku izvijestila je da je svjetska potražnja za naftom prošle godine porasla za 2,6 milijuna barela dnevno, dok su proizvodni kapaciteti porasli za samo 0,7 milijuna barela dnevno. Potražnja za naftom i dalje raste, a jedan od uzroka tog rasta je jačanje kineskog i indijskog tržišta čiji razvoj ovisi o energentima. Pošto je nafta, kao trenutačno najvažniji energent, "kičma" naše civilizacije, energetski analitičari, ekonomisti i geolozi sve češće raspravljaju o pitanjima koliko će još godina sadašnje

naftne rezerve biti dovoljne za opskrbu, kolike su rezerve, što je s otkrićima novih naftnih polja, koliku cijenu nafte možemo očekivati u budućnosti i je li svijet pred energetskom krizom. Zabrinutost analitičara raste i s obzirom na to da je većina preostalih velikih ležišta nafte geografski smještena na područje Bliskog istoka pa će ovisnost o bliskoistočnoj nafti rasti. Događaji na tržištu naftnih derivata utječu na oružane snage u ratu i u miru, na ekonomsku stabilnost, a isto tako

međunarodni ratni i politički čimbenici utječu na cijenu nafte. Cijenu nafte diktiraju odnosi ponude i potražnje, kao kumulativni učinak niza geopolitičkih čimbenika.

Prosječna cijena nafte u SAD-u od 1947. do 2003. godina je 15,25 dolara, a za svijet prosjek je 15,89 dolara (izvor: WTRG Economics). U 2003. godini Međunarodna agencija za energetiku dala je projekciju kretanja cijene nafte od 2003. do 2025. Cijenu od 18 dolara za barel Međunarodna agencija za energetiku prikazala je kao najnižu očekivanu cijenu nafte za to razdoblje, a cijenu od 35 dolara za barel kao najvišu, dok je kao realna očekivana cijena prikazana cijena od 25 dolara za barel uz tendenciju blagog rasta. Međutim, zbog tržišnih i geopolitičkih čimbenika cijena nafte u prvom kvartalu 2005. godine prešla je 50 dolara po barelu sirove nafte. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Vojni izdaci u Rusiji, pregled i analiza

Ruski parlament je bez primjedbi usvojio prijedlog proračuna ruskog ministarstva obrane za 2005. u iznosu od 528 milijardi rublji, što preračunato iznosi 18 milijardi USD

Igor KARNJUŠ

Već petu godinu zaredom nastavlja se trend realnog rasta ruskog vojnog proračuna kako bi se makar dijelom nadoknadile godine stagnacije, omogućio daljnji razvoj i stvorile pretpostavke za temeljitiju modernizaciju ruskih oružanih snaga. U odnosu na prošlu godinu riječ je o povećanju za 27,6% (proračun za 2004. iznosio je 411 mlrd. rublji). Iako se čini vrlo velikim, potrebno je reći da je riječ o nominalnom iznosu koji ne uključuje inflaciju, koja je bila veliki izvor teškoća Rusije u proteklim godinama. Planirana inflacija za 2005. kreće se oko 10% što znači da se ove godine planira realni rast vojnog proračuna za oko 10%. U odnosu na ruski BDP vojna potrošnja se zadržava na razini od 2,6% - 2,7%. Jedan od važnijih ciljeva ovogodišnjeg, ali i narednih proračuna, jest povećanje učinkovitosti trošenja javnog novca, prije svega većom učinkovitošću i kontrolom troškova

nabave. Dosadašnja uobičajena praksa je bila relativno samostalno ponašanje grana oružanih snaga što je podrazumijevalo samostalne i nekoordinirane nabave istih sredstava, što je u konačnici dovodilo do velikih razlika u cijeni za ista sredstva koja se nabavljaju u različitim granama ruskih oružanih snaga. Plan je racionalizirati proces i ujediniti nabavu za cijele oružane snage, uspostaviti neovisne revizore koji će vrednovati cijene glavnih oružanih sustava, a opremu zatim nabavljati po fiksnim cijenama. Od 201 mlrd. rubalja koliko se namjerava potrošiti na novo oružje, te aktivnosti istraživanja i razvoja (R&D) 44% će otpasti na samu nabavu, 22% na popravke i modernizaciju, a 34% na istraživanje i razvoj novih oružanih sustava. Planovi nabave za 2005.

uključuju 91 tenk T-90, bojnu Iskander-M lansera, sedam moderniziranih aviona SU-27SM, tri bojne oklopljenih vozila pješništva, dva ratna broda, devet vojnih satelita itd. U strukturi sredstava za vojne nabave 40% su nabave vojne opreme za potrebe kopnene vojske, 20% će biti alocirano za potrebe zrakoplovstva, 20% na potrebe mornarice i ostalo 20%. ■

*Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr*

Pregled tržišta modernih protubrodskih projektila

Pripremio Igor SPICIJARIĆ

Suvremene pomorske operacije danas su primarno fokusirane na litoralno područje, gdje su površinske plovne jedinice i podmornice korištene (ili će se koristiti) vrlo blizu obale, često u ograničenom i vrlo zahtjevnom akvatoriju. Velike pomorske operacije provedene u nekoliko posljednjih godina kao "Enduring Freedom" u Arapskom moru i Perzijskom zaljevu te "Active Endeavour" u Mediteranu bile su fokusirane uglavnom na suprotstavljanje međunarodnom terorizmu.

Nekonvencionalne prijetnje postavljene pred lice današnjih modernih ratnih mornarica XXI. stoljeća, mogle bi se uglavnom klasificirati kao prijetnje niskog intenziteta, u kojima bi fizička sigurnost brodova mogla biti ugrožena uglavnom akcijom pobunjeničkih snaga ili nekim terorističkim aktom tj. akcijom nesimetričnog tipa. Zbog toga su se vojne narudžbe u posljednjih nekoliko godina koncentrirale dobrim

dijelom na povećanje zaštitnih i samoobrambenih mogućnosti brodova i podmornica. Usporedno, razvijao se još jedan jednako važan proces: ostvarivanje što većeg utjecaja pomorskih snaga na kopnenu bitku.

Prema mnogim pokazateljima čini se da potreba za visoko softificiranim protubrodskim raketama ima trend opadanja. Od početka 1980. godine ta je vrsta oružja bila najtraženija roba na međunarodnom vojno-pomorskom tržištu naoružanja i vrlo visoko stavljena na popis

■ Otomat Mk 2 Block IV

želja svih ozbiljnijih mornarica.

Mogućnost lansiranja salve Exoceta ili Harpoona na protivničke brodove dovoljan je razlog svakog potencijalnog napadača da dvaput promisli. Danas, kada su svjetske flote prisiljene s otvorenog mora prići što bliže obali u litoralni pojas pred protubrodski projektil stižu neki drugi zahtjevi. Pa ipak, svi današnji glavni mornarički površinski borbeni programi još uvijek uključuju vrlo snažne protubrodске projektilne potencijale. Posljednje generacije površinskih ratnih brodova razvijanih u Danskoj, Finskoj, Francuskoj, Italiji, Nizozemskoj, Norveškoj, Švedskoj, Njemačkoj, Singapuru, Španjolskoj, Velikoj Britaniji i Južnoj Koreji - uključuju neki takav sustav. U mnogim od tih projekata pojavljuju se vrlo važan čimbenik, ukrcani helikopter (i) kao nositelj protubrodskog projektila. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Krstarice klase Kynda (Projekt 58)

Kako bi se uspješno suprotstavila prijatnji američkih nosača zrakoplova sovjetska je ratna mornarica početkom šezdesetih godina prošlog stoljeća počela graditi velike raketne krstarice. Klasa Kynda prva je u tom nizu

Siniša RADAKOVIĆ

Kombinirajući nacistička otkrića na polju raketne tehnologije, do kojih su došli nakon okupacije Istočne Njemačke, i sposobnosti svojih stručnjaka sovjetske su oružane snage u pedesetim godinama prošlog stoljeća dotad neviđenom brzinom razvile veliki broj smrtonosnih raketnih oružja, u rasponu od malih protuoklopnih do gigantskih interkontinentalnih balističkih projektila. U taj se proces uključila i sovjetska ratna mornarica, osobito nakon što je Staljin odlučio izgraditi takve pomorske snage koje će se uspješno nositi s američkom ratnom mornaricom. Umjesto da krenu američkim smjerom i počnu s gradnjom velikih nosača zrakoplova, Sovjeti su se odlučili graditi krstarice s novorazvijenim nadzvučnim protubrodskim vođenim projektilima čija je osnovna namjena bila potapanje nosača. Strategija je bila u osnovi vrlo jednostavna - nakon što se masovnim udarima protubrodskih projektila potope ili bar onesposobe nosači zrakoplova, dodatnim udarima potopiti i prateće brodove. Da bi krstarice dovoljno dugo preživjele udare američkog mornaričkog zrakoplovstva trebalo je i njih i razarače u pratnji opremiti PZO raketnim sustavima.

Nakon neuspjeha s prvim vođenim protubrodskim projektilom

■ U dva četverostruka lansera projektanti su smjestili protubrodске vođene projekte P-35 Reduit

Strela (SS-N-1 Scrubber), koji je u osnovi bio njemački krstareći projektil V-1, uslijedio je znatno veći uspjeh s visoko podzvučnim projektilom P-15 Termit (SS-N-2 Styx). Termit se pokazao tako uspješan da je na njegovoj osnovi napravljena cijela paleta protubrodskih vođenih projektila, a nemali broj ih je i danas u operativnoj uporabi. Termitima su opremljeni, između ostalih i razarači klase Krupnij i Kildin koji su bili prijelazno rješenje do pojave namjenski građenih krstarica.

Iako vrlo uspješan Termit ipak nije bio prikladan za napade na nosače zrakoplova, te je stoga trebalo projektirati još ubojitije protubrodске projekte, ali i brodove koji će ih prenijeti do ciljeva. Za tako velike ciljeve trebali su i veliki projektili, a

za njih i veliki brodovi, po mogućnosti krstarice.

Prve sovjetske namjenski projektirane i građene raketne krstarice proizašle su iz programa označenog kao Projekt 58, a kojima je NATO dao oznaku klasa Kynda. Zapravo je riječ o četiri krstarice klase Groznij koje su u operativnu uporabu ušle sredinom šezdesetih godina prošlog stoljeća, a koje je sovjetska ratna mornarica označila kao raketnij krejser (raketna krstarica). Gradnja krstarice Groznij počela je 23. veljače 1960. u brodogradilištu Ždanov u tadašnjem Lenjingradu (današnjem Petrogradu), u kojem su izgrađene i ostale tri krstarice. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojniki.hr

Kronika bliskoistočnog sukoba (III. dio)

Vatra nad Sueskim kanalom

Najveću opasnost za izraelsku državu predstavljao je Egipat. Početkom pedesetih Izrael je iskoristio egipatsku nacionalizaciju Sueskog kanala da bi u suradnji s Velikom Britanijom i Francuskom vojno porazio Egipat i eventualno srušio Naserov režim. Iako je u vojnom smislu predstavljao uspjeh, Sueski rat je bio diplomatski poraz za Francusku i Veliku Britaniju. Unatoč vojnom porazu, Egipat je zadržao nadzor nad Sueskim kanalom i ostvario velik diplomatski prestiž

— Hrvoje BARBERIĆ —

Helikopteri nad Sueskim kanalom

Početkom pedesetih godina Izrael je uz dotadašnje donacije svjetskih židovskih organizacija počeo primati i pomoć iz inozemstva, prije svega Sjedinjenih Američkih Država. Ekonomska asistencija je pomogla da se gospodarstvo mlade izraelske države osovi na noge te izvuče iz teškoća izazvanih ratom i stalnim useljavanjem prvih godina postojanja. No, ratna prijetnja arapskog susjedstva bila je stvarna za Izrael i u poslijeratnom razdoblju. U razdoblju nakon rata 1948. godine zaredali su napadi palestinskih fedajina na ciljeve u Izraelu. Naime, palestinske su izbjeglice regrutirane u izbjegličkim kampovima u susjednim arapskim zemljama te uz pomoć njihovih vlada ubacivani na izraelski teritorij, gdje su napadali civilne i vojne ciljeve. Napadi fedajina ostavili su iza sebe desetine žrtava te unatoč izraelskom oružanom odgovoru postaju uobičajena praksa sljedećih nekoliko desetljeća. Izrael je 1953. godine izveo osvetničke napade koji su imali za posljedicu velike civilne žrtve - pri napadu na izbjeglički kamp El-Bu-

reig u pojasu Gaze, te na mjesto Quiby u jordanjskom teritoriju, ubijeno je sedamdeset arapskih civila. Otprilike šestinu tadašnje populacije Izraela činili su Arapi koji nisu napustili svoje domove nakon rata 1948. Njih je Izrael držao pod vojnom upravom te ih je u više navrata preselio iz pograničnih zona. Izraelsko je vodstvo imalo na umu da će ara-

pске zemlje teško prihvatiti postojanje Izraela te su uložili velike napore na uvježbavanje snažne, male vojske, koja je sredinom pedesetih brojala oko dvjesto tisuća pričuvnih vojnika. Mogućnost sklapanja mira između Izraela i najumjerenijeg arapskog lidera, jordanskog kralja Abdullaha, neslavno je propala nakon što su kralja Abdullaha u Jeruzalemu 1950. ubili palestinski ekstremisti. Rušenje monarhije u Egiptu 1952. označilo je novu prekretnicu u odnosu snaga na Bliskom istoku. Tako je razdoblje političkih previranja u Egiptu, izazvanih porazom 1948., kulminiralo vojnim udarom kojim je srušen kralj Faruk. Zbivanja u Egiptu s pozornošću su bila praćena u Tel Avivu. Egipatska vojska se u ratu 1948. pokazala najtežim izraelskim protivnikom i najvećom opasnošću, dok je Egipat bio najčešća polazna točka za ubacivanje arapskih komandosa na izraelski teritorij. Izrael je zabrinjavao rast arapskog nacionalizma, a činjenica je da je Egipat imao niz nabavki oružja iz istočnog bloka, zbog čega je bio na najboljem

putu da se etablira kao regionalna velesila. Radi diskreditacije Egipta u očima Zapada, izraelska obavještajna skupina je početkom pedesetih u Egiptu izvela niz protuameričkih terorističkih akcija u obliku podmetanja bombi. Nakon što je to otkriveno u javnosti nekoliko godina kasnije, cijela operacija je prozvana prema tadašnjem ministru obrane koji je naredio cijelu akciju "Afera Lavon". No, veze između Egipta i Zapada nisu presjekli izraelski obavještajni agenti već sam egipatski predsjednik Naser.

Sjedinjene Američke Države pokušale su posredovati u sukobu Egipta i Izraela obećavajući izdašnu gospodarsku pomoć objema zemljama.

Konvoj britanskih brodova približava se Sueskom kanalu

U Egiptu su tu pomoć namijenili gradnji Asuanske brane na rijeci Nil. No, dolaskom Gamala Abdela Nasera na čelo vojnog režima u Kairu u travnju 1954. godine Egipat se počeo približavati Sovjetskom Savezu. Zabrinut zbog egipatskog kokećiranja sa Sovjetskim Savezom, američki predsjednik Eisenhower otkazao je Kairu zajam za financiranje Asuanske brane. Do kulminacije zaoštavanja odnosa Egipta sa zapadnim zemljama došlo je u srpnju 1956. godine egipatskom nacio-

nalizacijom Sueskog kanala, koja je opravdana potrebom pronalaženja izvora financiranja gradnje Asuan-ske brane.

Suradnja Izraela s Velikom Britanijom i Francuskom

U listopadu 1956. godine na tajnom su se sastanku našli premijeri triju država, čiji su strateški interesi u najvećoj mjeri bili povrijeđeni Naserovom politikom - premijer Francuske Mollet i Velike Britanije Eden te Izraela Ben-Gurion. Velika

Britanija je odlučila zaštititi ugrožene interese svog kapitala u kompaniji koja je upravljala Sueskim kanalom te povratiti svoj izgubljeni utjecaj na Bliskom istoku. Francuska je, uz motive slične britanskim, računala na to da bi rušenjem Nasera izravno utjecala i na slabljenje egipatske podrške tadašnjim protufrancuskim ustancima u Alžiru, Maroku i Tunisu. Posve prirodno, za zbivanja u Egiptu bio je zainteresiran i Izrael koji je želio eliminirati najsnažniju protivničku vojsku i neutralizirati baze palestinskih fedajina u pojasa Gaze. Na sastanku je postignut dogovor o zajedničkoj vojnoj akciji na Egiptu i o rušenju Nasera, po sličnom obrascu kojim je američka CIA godinu dana prije srušila nacionalističkog iranskog predsjednika Mosadegha, koji je u Iranu pokušao nacionalizirati zapadne naftne kompanije. Plan nazvan Operacija Teleskop predviđao je napad Izraela na područje Sinajskog poluotoka nakon čega će se pod izlikom zaštite stranih brodova u Kanalu u sukob umiješati Velika Britanija i Francuska. Početni izraelski udar privući će egipatske snage na Sinajski poluotok, koje su onda zračnim desantima britanskih i francuskih postrojbi u području Sueskog kanala trebale biti odsječene i uništene. Izrael je u tajnosti mobilizirao sve motorizirane jedinice kojima je raspolagao i pripremio se za iznenadni napad.

■ Egipatski predsjednik Naser postao je nakon krize najjači arapski lider

Izraelski napad, kojim je zapovijedao proslavljeni general Moshe Dayan, počeo je u popodnevnim satima 29. listopada 1956. zračnim desantom na području strateški važnog klanca Mitle na Sinajskom poluotoku, koji je imao važnu ulogu i u svim sljedećim izraelsko-arapskim ratovima. Usporedo s padobranskim desantom na područje Sinaja, ulaze i izraelske oklopne postrojbe. U skladu s prije dogovorenim, Velika Britanija i Francuska 30. listopada diplomatskim putem traže povlače-

nje egipatskih i izraelskih jedinica iz područja Kanala prijeteći vojnom intervencijom. Egipt je očekivano odbio ultimatum te sljedeći dan počinju britanski i francuski zračni napadi na ciljeve diljem Egipta. Zračni desanti britanskih trupa izvedeni su 5. studenog zapadno od Port Saída na zapadnoj obali Sueskog kanala te francuskih padobranaca na području Port Fuada na istočnoj obali Kanala, koje u potpunosti ovladavaju područjem Sueskog kanala.

Vojni poraz i diplomatska pobjeda Nasera

Anglo-francuski napad na Egipt izazvao je oštru diplomatsku reakciju Sovjetskog Saveza, a akcija je naišla na neodobranje u Washingtonu, gdje je Eisenhowerova administracija bila bijesna zbog poduzimanja napada bez prethodnih konzultacija sa Sjedinjenim Državama. Bijela kuća je u tom trenutku bila zabavljena situacijom u Mađarskoj, gdje su sovjetski tenkovi skršili mađarski ustanak, a Eisenhoweru ta kriza nije odgovarala ni zbog predstojećih predsjedničkih izbora. Nakon američkog pritiska, Velika Britanija i Francuska bile su prisiljene poštovati odluku Ujedinjenih naroda o prekidu vatre. Britanske i francuske postrojbe povukle su se 22. prosinca 1956. sa Sueskog Kanala, a izraelska vojska odlazi sa Sinajskog poluotoka u ožujku 1957. godine.

Egipatska vojska je tijekom kratkog Sueskog rata 1956. teško stradala, zrakoplovstvo je gotovo uništeno, a uvelike je oslabljena i ratna mornarica. Sueski kanal je bio zatvoren do 1957., a Egipt je 1962. nadoknadio vrijednost nacionalizirane imovine izvornim vlasnicima. Arapske zemlje su u znak protesta nakon Sueske krize smanjile isporuke nafte Zapadu, stvarajući mali naftni udar i blagi nagovještaj velike naftne krize koja će se dogoditi nakon rata 1973. godine.

Unatoč činjenici da je s vojne strane operacija bila uspješna, za Veliku Britaniju i Francusku je na političkoj i diplomatskoj razini bila potpuni fijasko i dovela je do velikih potresa na domaćim političkim scenama. Paradoksalno, pobjednicima Sueskog rata mogu se smatrati Izrael i Egipt. Izrael je dolaskom snaga UN-a na Sinajski poluotok i svođenjem Egipta na razinu trećerazredne vojne sile ostvario svoj prvotni cilj da osigura svoje južne granice za gotovo cijelo sljedeće desetljeće. Izrael je također ishodio pravo prolaska brodova kroz Tiran-ski tjesnac, a vojna suradnja Tel Aviva s Francuskom u idućim se godinama odrazila i na polju vojne in-

Sueski kanal ostao je zatvoren do 1957. godine

dustrije, koja je uz ostalo rezultirala i gradnjom nuklearnog reaktora u Dimoni u Izraelu. Rat 1956. godine je za Izrael bio uspješan test vlastitih oružanih snaga koje će idućih desetljeća igrati veliku ulogu u održanju Izraela. S druge strane, Egipt je unatoč vojnom porazu zadržao nadzor nad Sueskim kanalom, a još je važniji diplomatski prestiž koji je sebi Egipt priskrbio. Naser je politički ojačao u vlastitoj zemlji te se nametnuo kao svearapski lider. Najveći dio tog utjecaja iskoristio je za stvaranje protuizraelske koalicije. ■

Skupina autora: "Ranjena Crkva u Hrvatskoj", Zagreb, 1996.

Riječ je o monografiji koja svjedoči o razaranjima sakralne baštine tijekom Domovinskog rata. Ideja za pisanje knjige potekla je od tadašnjeg predsjednika Hrvatske biskupske konferencije, kardinala Franje Kuharića, a nakon vojno-redarstvenih akcija Bljesak i Oluja. U realizaciju projekta priključili su se Hrvatski informativni centar, Hrvatska matica iseljenika i Državna uprava za zaštitu kulturne i prirodne baštine Hrvatske, te su u rujnu 1995. počeli snimati zatečeno stanje na područjima koja su bila zahvaćena ratnim stradanjima. Autori su željeli u knjizi obuhvatiti sve oštećene i porušene sakralne spomenike svih Crkava i vjerskih zajednica u Hrvatskoj pa su zbog potpunije slike ratnih razaranja, osim objekata Katoličke crkve, uvrstili i podatke o oštećenim i porušenim zdanjima Baptističke i Evangelističke te Reformatorske crkve, kao i židovske zajednice. Većina knjige ipak je posvećena katoličkim sakralnim objektima, kojih je u Domovinskom ratu na teritoriju Hrvatske stradala gotovo jedna osmina. Uz sve te podatke priložene su i fotografije stradalih objekata, a monografija je prevedena na nekoliko svjetskih jezika.

Nikolina PETAN

FILMOTEKA

"Ratovi zvijezda" - "Star wars"

- američki pustolovni
- redatelj: George Lucas
- glavne uloge: Luke Skywalker, Anakin Skywalker/Dart Vader, Obi Wan Kenobi, Jedi učitelj Yoda, svemirski razbojnik Han Solo

Saga je završena. Vjerovali ili ne, prošlo je trideset godina od kada nas je George Lucas prvi put odveo u jednu daleku galaksiju i jedno sasvim drugo vrijeme. Na tom putu gradio je univerzum u kojem nije pričao o ljudima, a opet je ispričao tipično ljudsku priču. U šest epizoda saznali smo što se dogodilo jedinom stvorenju u svemiru koje je poznato i svijetlu i tamnu stranu Sile. Pogled na cjelinu objašnjava nam da je Lucas stvorio tolike galaksije i svjetove da bi ispričao priču o dolasku "Izabranog" koji će vratiti ravnotežu među galaksije. Vjerojatno vam je poznat podatak da je za najvećeg negativca u povijesti svjetske kinematografije proglašen Dart Vader. Nasuprot tome, u prve tri epizode Lucas nas je natjerao da zavolimo Anakina Skywalkera i da uvidimo da se pretvorio u Darta Vadera zbog ljubavi prema bližnjem, koja je u "Zvezdanim ratovima" svrstana u mračnu skupinu osjećaja. Na žalost, u ovih nekoliko redaka nemam dovoljno prostora da bih opisao svoju opčaranost Lucasovim svijetom. Nesumnjivo je jedno - nije Lucas sve to izmislio. Kod njega vrlo lako možemo prepoznati utjecaje književnih velikana od grčkih tragičara preko Cervantesa sve do Shakespearea. Ako tako postavimo stvari, shvaćamo da su Anakin i Padme svojevrsni Romeo i Julija neke daleke galaksije. Lucas je imao viziju i na kraju puta potpuno je trijumfirao. "Osvetom Sitha" vratio nas je na početak poznate nam priče o progonstvu nekad moćnih vitezova Jedija. Anakin Skywalker postao je sluga tamne strane Sile, a njegova ljubljena Amidala umrla je pri porodu s riječima: "U njemu još uvijek ima dobrote". Njihova tek rođena djeca Luke i Leia nagovijestila su "Novu nadu" u slom Vaderovog carstva i povratak demokracije u nekoj dalekoj galaksiji u nekom davnom vremenu.

Leon RIZMAUL

5. lipnja 1723. Rođen Adam Smith

Škotski profesor logike i etike te utemeljitelj modernih ekonomskih znanosti Adam Smith rodio se 5. lipnja 1723. u gradiću Kirkcaldyju. Njegova djela nisu bila samo ekonomske rasprave i istraživanja već prava enciklopedijska riznica sveukupnog gospodarskog znanja do njegova vremena. Prema Smithu izvori povećanja narodnog bogatstva leže u povećanju količine proizvodnog rada i u proizvodnosti. Uz opširan povijesni prikaz nastanka novca, Smith je u svojim djelima donio analizu vrijednosti i raspodjele najamnine, profita i rente. Govorio je o akumulaciji kapitala i razlici između proizvodnog i neproizvodnog rada. Osim toga, Smith se vrlo temeljito bavio kritičkim osvrtom na javne financije postavivši i svoja pravila o porezu. Smithovo učenje govori da pravo bogatstvo nacija ne leži u novcu već u korisnom radu koji stvara razmjenske vrijednosti, a višak se vrijednosti ne realizira samo pomoću poljoprivrede već i pomoću industrijskog rada, čime je utro put ka kapitalističkom društvenom uređenju.

6. lipnja 1799. Rođen ruski pjesnik Puškin

Aleksandar Sergejevič Puškin, po mišljenju mnogih najbolji pjesnik starije ruske književnosti, rodio se 6. lipnja 1799. u Moskvi, u školovanoj plemićkoj obitelji gardijskog časnika. Već u petnaestoj godini tiskao je prve zbirke stihova zbog kojih je slava mladoga pjesnika naglo porasla. Godine 1819. stupio je u literarni kružok "Zelena svjetiljka", a zbog političkih epigrama car Aleksandar ga je kaznio četverogodišnjim progonstvom na jug Rusije. Nakon povratka u Petrograd pod stalnim je nadzorom policije a car Nikola I. osobno je cenzurirao njegova djela. Dvorski krug nije trpio Puškina i osvećivao mu se intrigama i klevetama. Nakon aluzija o intimnoj vezi njegove supruge i cara, izazvao je na dvoboj Francuza D'Anthesa. U dvoboju je smrtno ranjen a nakon dvodnevnih muka je umro. Oduševljavao se demokratskim idejama Francuske revolucije, a njegovi stihovi izražavali su osnovne ideje dekabrista. Probio je put u slavni ruski realizam i prije Gogolja, Čehova i Dostojevskog u svojim djelima predstavio galeriju tzv. malih ljudi.

Leon RIZMAUL

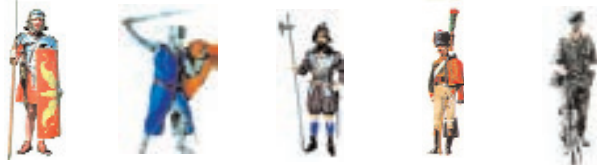
DUHOVNOST

Euharistijsko čudo (I.)

U malom mjestu Lanciano blizu Pascare 700-te godine dogodio se čudesni događaj. Za vrijeme euharistijske pretvorbe svećenik, koji je trpio zbog sumnje u stvarnu Isusovu nazočnost u hostiji, zadrhtao je. U rukama je držao komad mesa. Ostao je dugo okrenut leđima prema puku, kako se prije slavila misa. A onda se polako okrenuo prema nazočnima: "O, sretni svjedoci, kojima je blagoslovljeni Bog, da me očisti od sumnje, odlučio samog sebe otkriti u Presvetom sakramentu". Hostija se bila pretvorila u meso, a vino u krv. Puk je, kad se uvjerio u čudo, počeo moliti, tražiti oprostjenje, plakati. To čudo i danas traje. Zadnje znanstveno ispitivanje obavljeno je nedavno. Rezultati istraživanja pokazuju da meso i krv pripadaju ljudskoj vrsti, krv spada u AB grupu, meso je sazđano od mišićnog tkiva srca, a činjenica da su se meso i krv sačuvali svježima kroz trinaest stoljeća izvanredna je pojava. Profesor, koji je bio vođa stručnog liječničkog sastava, poslao je brzoput koji čitaju brojni hodočasnici: "Riječ je tijekom postala!"

Mirko ĆOSIĆ

Španjolska civilna garda

Suvremeni turistički vodiči, popularni *bedekeri*, tvrde kako u Španjolskoj u načelu postoje tri tipa policije: **Policia Nacional**, **Policia Local** i **Guardia Civil**. Priručnik o Sevilli i Andaluziji iz biblioteke **Eyewitness Travel Guides** ide čak tako daleko da opominje: "Kad prilazite policajcu, ne zaboravite da je protuzakonito biti bez osobne karte". Izrijezom upozorava isti priručnik kako je najbolje obratiti se pripadniku **Policie Nacional** u plavoj odori, osobito ako treba prijaviti kakvu krađu, prepad ili sl. Jer, **Policia Nacional** odgovorna je i za radne dozvole, dozvole boravka, rad sa stranim državljanima, a u njezinoj neposrednoj nadležnosti je i čuvanje vladinih zgrada i institucija, zgrada banaka, veleposlanstava i vojarni. Sličnog, ali mnogo manjeg obima, jest i djelovanje lokalne - policije **Policie Local**, a izvan većih mjesta, tvrdi knjiga, sva je prilike da ćete se sresti s pripadnikom **Guardie Civil** u zelenoj odori. Oni krstare glavnim cestama i, iako "imaju lošu reputaciju, pomoći će vam u slučaju da ste negdje na cesti ostali s automobilom u kvaru."

Sa svojim crnim plastičnim kapama neuobičajena oblika na glavama, pripadnici glasovite španjolske policije **Guardia Civil** gotovo su postali sastavnim dijelom španjolskog krajolika, osobito ruralnog područja. Nose odore zelene boje na kojima se osobito ističu oznake u obliku rombova na reverima kaputa, ali i dočasničke oznake u obliku koso položenih crvenih ili žutih pruga na donjem dijelu rukava. Na žalost, nerijetko se mogu vidjeti i bez izdaleka prepoznatljivih crnih trorogih kapa: umjesto njih, na glavama imaju obične zelene. **Guardia Civil** bila je prva sigurnosna služba u Španjolskoj organizirana na nacionalnoj razini. Bilo je to za vladavine **Elizabete II.**, a osnutak je podupirala umjerena vlada **Gonzalesa Brava**, s kojim su se slagale i druge političke snage. Svi su shvaćali da tadašnja liberalna španjolska država treba javnu službu sigurnosti koja će se brinuti o redu i poštivanju zakona na cjelokupnom španjolskom području i uspješno se boriti protiv bezakonja koje je vladalo na putovima i u pokrajinama kojima su nakon rata za neovisnost harale mnogobrojne bande. **Guardia civil** je nastala na temelju kraljičinih ukaza u proljeće 1844. godine. Bila je osnovana javna služba sigurnosti, ali vojničke prirode. Njezino je djelovanje bilo pod nadzorom ministarstva unutarnjih poslova, ali u smislu organizacije, stege, osoblja, opreme i plaća, ona je bila vojnička. Organizacijski je ostala doista neovisna, ali zapovjedno odgovorna stožeru koji se ovisno o razdoblju nazivao **Direccion General**, odnosno **Inspeccion General**.

Jurica MILETIĆ

www.army-technology.com

Na Internetu postoji velik broj stranica koje se tematski bave vojnom tehnologijom, a dio njih, naravno, neslužben je i time i vrlo upitan kada je u pitanju istinitost podataka.

Kad je riječ o siteu na www.army-technology.com tada treba istaknuti da je to privatna stranica, no, već dulje vrijeme novostima je puni **Američka kopnena vojska** i niz institucija koje se bave proizvodnjom naoružanja i razvojem vojne tehnologije.

Site je doista izvrstan, pregledan i što je najvažnije - informativan. Na njemu se bez problema pronalaze sve informacije o naoružanju i tehnici kopnene vojske, popisi vojnih sajмова i izložbi, konferencija i, što je i te kako važno, veliki popis tvrtki koje proizvode naoružanje. Da na stranici ne postoji ništa drugo, već bi bili zadovoljni, no, na središnjem dijelu sitea, na podstranici **Projects** (www.army-technology.com/projects), pronaći ćete i mnogo više od onoga što ste očekivali. Inače, stranica je na Netu već devet godina i svake godine se obnavlja nekoliko puta, kako u smislu informacija, tako i u smislu dizajna. Stoga ljubiteljima naoružanja i vojne tehnike preporučujemo da ne propuste www.army-technology.com.

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Lourdes je gradić u:

- a) Francuskoj
- b) Luxemburgu
- c) Belgiji

2. Ovogodišnje vojno hodočašće u Lourdesu organizirano je:

- a) 46. put
- b) 47. put
- c) 48. put

3. Pripadnici Hrvatske vojske na međunarodnom hodočašću u Lourdesu sudjelovali su:

- a) 11 puta
- b) 12 puta
- c) 13 puta

4. Majka Božja u Lourdesu se ukazala djevojčici:

- a) Hijacinti
- b) Bernardici
- c) Karolini

5. Ukazanje u Lourdesu dogodilo se:

- a) 1857. godine
- b) 1858. godine
- c) 1859. godine

Referencije: 10-201-30-4b15b

MINISTARSTVO OBRANE RH

Služba za gospodarenje nekretninama

Pula, grad star 3000 godina, u kojem se spaja staro i novo, i u kojem su nadahnuto proveli poznati pisci i kompozitori, obiluje mnogobrojnim kulturnim spomenicima i mnoštvom turističkih objekata te nizom prekrasnih plaža koje su smještene u blizini i izvan grada pod zaštitom brojnih šumara.

Hotel "Veli Jože" kapaciteta 120 ležaja zadovoljava kategoriju hotela s dvije zvjezdice. Smješten je u liern gradskom središtu te pruža usluge smještaja u dvokrevetnim, trokrevetnim sobama i apartmanima. Neposredna blizina gradske plaže Valkane i gradskog središta zadovoljava potrebe gostiju za ljepotom prirode, mora i povijesnog naslijeđa stare gradske jezgre. Otvoren je tijekom cijele godine, a neposredna blizina Doma hrvatskih branitelja, u kojem se nalazi jedna od najljepših kavana u gradu, kavana "Mozart", pružit će kako dnevni užitak opuštanja, tako večernji izlazak uz plesnu glazbu.

Hotel "Veli Jože"

Bečka 7

52000 Pula

tel.: 052 / 551-182, 551-320

fax: 052 / 214-240

Split, gospodarsko, kulturno, prometno, turističko središte Dalmacije, zahvaljujući dugogodišnjoj turističkoj tradiciji, te brojnim kulturnim znamenitostima, privlači brojne goste tijekom cijele godine.

Hotel "Zagreb", smješten u turističkom naselju "Duičovo", ima kapacitet 180 ležaja u dvokrevetnim, trokrevetnim sobama i apartmanima, i otvoren je cijele godine.

Turističko naselje "Duičovo" obiluje brojnim sportsko-rekreativnim sadržajima, te ima i vlastitu plažu.

Zbog blizine gradskog središta, hotel "Zagreb" je pogodno mjesto za održavanje seminara, kongresa i raznih svečanih događanja te se tako u potpunosti kvalitetom usluge uklapa u turističku ponudu regije u kojoj je smješten.

Hotel "Zagreb"

Duičovo, Put Duičova 23

21000 Split

tel.: 021 / 353-260

fax: 021 / 353-202

